

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

Recursos e infraestructuras para a docencia dos Tí

El edificio, donde se ubica <?xml:namespace prefix = "st1" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:smarttags" />la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo ocupa una superficie de 7.996 m2. Allí, además de las aulas enumeradas existen despachos para profesores, concretamente, 57 despachos.

Otras instalaciones de interés son las siguientes: Biblioteca y Salas de Lectura, Sala de Juicios, Delegación de alumnos, Conexión inalámbrica, Web de la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo, recursos docentes en Red. Como apoyo a la docencia, la Universidad de Vigo ha puesto a disposición de profesorado y alumnado la plataforma FAITIC

(<http://faitic.uvigo.es/>) con recursos en línea destinados a la teleformación, Servicio de reprografía y Cafetería .

Coordinación da mobilidade

A coordinación dos programas de mobilidade Erasmus, Sicue Séneca, Isep realizase pola Prfa. Dna. Regina Ibáñez Paz (Despacho A-206, e-mail ripaz@uvigo.es, tfno. (00.34).986.813.823 sen perxuício da labor de orientación e información da ORI.

Titulacions impartidas no Centro

Neste Centro impártense as seguintes titulacions: Grado en Dereito, Grado en Relacions laborais e Recursos Humanos, Licenciatura en Dereito (rama económico-empresarial), Diplomatura en Relacions Laborais, Master en Ordenación Xurídica do mercado e máster en menores en situación de desprotección e conflito social. A información específica sobre de cada un atópase de seguido no seu apartado propio.

E de importancia suñir que o MASTER EN XESTIÓN E DIRECCIÓN LABORAL ATÓPASE EN SUSPENSIÓN TEMPORAL para el CURSO 2009/2010.

Outra información

Na páxina <http://www.uvigo.es/alumnado/index.gl.htm> a/a alumno/a atopará información de interese sobre asociacións, biblioteca, bolsas, créditos, emprego, mobilidade, premios, outros (actividades extracadémicas e recreativas), residencias, Secretaría virtual, servicios informáticos, transportes, acceso á Universidade e convalidacións.

Calendario académico

Calendario escolar curso 2009-2010

Estudios oficiais de grao e posgrao

(Aprobado en Consello de Goberno do día 20-04-2009)

1.- O período lectivo do curso académico comprenderá do día **21** de setembro de 2009 ao **30** de xullo de 2010. O mes de agosto non será lectivo.

2.- As actividades académicas comezarán e rematarán nas datas seguintes:

Primeiro cuadrimestre inicio: **21** de setembro de 2009.

remate: **3** de febreiro de 2010.

Segundo cuadrimestre inicio: **4** de febreiro de 2010.

remate: **7** de xuño de 2010.

3.- Cando estea previsto a realización de probas de avaliación os/as estudantes en cada curso académico terán dereito a dúas

oportunidades quedando o calendario recomendado de probas de avaliación organizado en tres períodos:

Denominación	Datas das probas de avaliación	Data límite de rexistro das cualificacións en xescampus
Primeiro cuadrimestre	entre o 21 de xaneiro e o 3 de febreiro de 2010.	18 de febreiro de 2010
Segundo cuadrimestre	entre o 25 de maio ao 7 de xuño de 2010.	25 de xuño de 2010
Xullo	entre os días 1 ao 15 de xullo de 2010.	26 de xullo de 2010

4.- As clases interromperanse dende o día **21** de decembro de 2009 ata o día **8** de xaneiro de 2010 (ambos os dous incluídos), os días **15** e **16** de febreiro e dende o día **27** de marzo ao **5** de abril de 2010 (ambos os dous incluídos).

5.- Terá carácter festivo o día **28** de xaneiro de 2010 (celebración do patrón da Universidade). Posuirán o mesmo carácter os días das festas oficiais do Estado, da Comunidade Autónoma e, en cada Campus, os días das festas locais.

6.- Así mesmo, en cada Centro terán carácter festivo a data da festa do Centro. Todas as que non coincidan en luns ou venres, pasaranse a eses días.

E.T.S. Enxeñeiros de Telecomunicación	29-09-09, martes
E.U. Enx. Téc. Forestal	04-10-09, domingo
Facultades de Bioloxía// Ciencias do Mar// Química//Ciencias	15-11-09, domingo
E.U. Formación do Profesorado de E.X.B.	27-11-09, venres
E.T.S. Enxeñaría de Minas	04-12-09, venres
Fac. de Dereito // Fac. CC. Xurídicas e do Traballo	07-01-10, xoves
E.S. Enxeñaría Informática	25-02-10, xoves
E.T.S. Enx. Industrial // E.U. Enx. Téc. Industrial	19-03-10, venres
Facultade CC.EE.EE. // CC.EE e Turismo // E.U.Est. Empresariais	05-04-10, luns
Fac. Historia//Filoloxía e Tradución//Fac. CC. da Educación//Fac. CC.Educ. e Dep.	26-04-10, luns
Facultade de Ciencias Sociais e da Comunicación	29-04-10, xoves
Fac. CC. Xurídicas e do Traballo (Relacións Laborais)	01-05-10, sábado
Facultade de Belas Artes	08-05-10, sábado
EE.UU. de Enfermería	12-05-10, mércores

Normativa e lexislación

Dentro da normativa destacamos:

- a.- Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro de Universidades.
- b.- Lei Orgánica 4/2007, do 12 de abril, pola que se modifica a Lei 6/2001 de Universidades.
- c.- O Regulamento de Estudiantes.

Ista e outra normativa atópase na páxina web da Univeridade na información relativa ao alumnado.

d.- A normativa de permanencia na Universidad de Vigo, foi aprobada polo Consello Social o 13 de xuño do 2001 e modificouse pra adaptalo o longo do tempo. Regula as seguintes materias:matriculación no 1º curso de acceso ou reinicio de estudos, convocatorias, rendimento académico mínimo, comisión de permanencia, requisitos da matrícula, avaliación curricular e reinicio de estudos.O Seu contido pode consultarse no enlace:

http://webs.uvigo.es/sxeralweb/images/normativa/ordenacion_academica/normativa_de_permanencia_na_universidade_de_vigo.pdf

Información xeral do centro

EQUIPO DECANAL

Decana

Ana María Pita Grandal

Vicedecanos/as

Pilar Allegue Agüete

María del Mar Rodríguez Domínguez

Ángel Aday Jiménez Alemán

Secretaria

Patricia Valcárcel Fernández

Campus Univ. Vigo
36200 Vigo Tel: 986814010 Fax 986814011
e-mail sdfdev@uvigo.es

<http://webs.uvigo.es/cienciasxuridicasedotraballo/>

A Xunta de Facultade da Fac de CCXX e do Traballo de Vigo e un órgano colexiado de representación, decisión e control do centro. Está composta polo Decano/a, que a preside, e polos demais membros determinados no artigo 4 da súa normativa de réximen interno aprobada no Consello de Goberno do 5 de outubro de 2005.

Atopamos tamén as seguintes Comisións Delegadas da Xunta de Facultade:

a.- Comisión Permanente da Xunta de Facultade.

b.- Comisión de Docencia.

c.- Comisión de Convalidacións e Validacións.

d.- Comisión de Biblioteca e Extensión Universitaria.

De unha especial importancia é a Comisión de Calidade.

Tamén sulíñamos o destacado papel, pola súa transcendencia, das Xuntas de Titulación encargadas de elaborar, aprobar e modificar as propostas dos plans de estudos. Atopamos de unha banda a Xunta de Titulación de Relacións Laborais e pola outra a Xunta de Titulación de Dereito Económico.

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01101	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	1c	6
V08G081V01102	Derecho: Teoría del derecho	1c	9
V08G081V01103	Dereito: Dereito constitucional I	1c	9
V08G081V01104	Dereito: Dereito romano	1c	6
V08G081V01201	Economía: Principios de economía	2c	6
V08G081V01202	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas	2c	6
V08G081V01203	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	2c	6
V08G081V01204	Dereito: Dereito constitucional II	2c	6
V08G081V01205	Historia: Historia do dereito	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01301	Dereito civil I. Obrigas e contratos	1c	6
V08G081V01302	Dereito penal I	1c	9
V08G081V01303	Dereito internacional público	1c	9
V08G081V01304	Dereito da Unión Europea	1c	6
V08G081V01401	Dereito administrativo I	2c	9
V08G081V01402	Dereito penal II	2c	6
V08G081V01403	Sistema xudicial español e proceso civil	2c	9
V08G081V01404	Dereito civil II. Dereitos reais	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01501	Dereito civil III. Familia e sucesións	1c	6
V08G081V01502	Dereito mercantil I	1c	9
V08G081V01503	Dereito administrativo II	1c	6
V08G081V01504	Dereito do traballo e da seguridade social	1c	9

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01601	Dereito procesual penal	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01602	Dereito internacional privado	2c	9
V08G081V01603	Dereito financeiro e tributario I	2c	9
V08G081V01605	Fundamentos de administración de empresas	2c	6
V08G081V01606	Macroeconomía	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito**

Materia	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			
Código	V08G081V01101			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Informática			
Coordinador/a	Rodríguez Damian, Amparo			
Profesorado	Ibáñez Paz, Regina Rodríguez Damian, Amparo			
Correo-e	damian@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Fornecer aos xuristas das ferramentas e os coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE28	Dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	- saber - saber facer
CE29	Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber - saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Suministrar aos xuristas as ferramentas e coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de grande utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público o persoal.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG3 CG4 CE28 CE29 CT1 CT3 CT4
---	--

Contidos

Tema

CONTIDOS TEÓRICOS

Relación entre informática e Dereito.	1.1 Introducción: elementos e conceptos básicos. 1.2. Informática e Dereito. 1.2.1. Informática xurídica. 1.2.2. Dereito informático. 1.2.3. Informática forense.
Compoñentes dun sistema informático.	2.1. Estrutura dos computadores. 2.2. Dispositivos de entrada/saída. 2.3. Dispositivos de almacenamento.
Aplicacións informáticas. Uso de software.	3.1. Introducción. 3.2. Aplicacións de usuario. 3.3. Programas específicos para avogados. 3.3.1. Bases de datos xurídicas.
Novas tecnoloxías de información e comunicación.	4.1. Redes de Computadores. 4.2. Internet
A seguridade nos computadores.	5.1. Conceptos básicos de seguridade informática. 5.2. Configuración segura dun computador. 5.3. Privacidade en Internet

CONTIDOS PRÁCTICOS

Novas tecnoloxías para a procura de información (informática xurídica documental).	Bases de datos de lexislación e xurisprudencia. Exemplos de bases de datos xurídicas. Outras fontes xurídicas.
Aplicacións informáticas específicas para o exercicio profesional no ámbito do Dereito.	Procesador de texto avanzado. Folla de cálculo e gráficos.
Habilidades para o uso dos recursos proporcionados polas redes de computadores	Ofimática en liña. Blogues. Outras ferramentas da Web 2.0.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	43	55
Seminarios	18	15	33
Presentacións/exposicións	6.5	3.25	9.75
Sesión maxistral	7	15	22
Outras	1	7.5	8.5
Probos de autoavaliación	4.5	11.25	15.75
Outras	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formularanse exercicios e/ou problemas que se resolverán de maneira individual ou en grupo.
Seminarios	Seminarios específicos para a configuración e o uso de recursos proporcionados polas redes.
Presentacións/exposicións	Presentación de actividades realizadas en grupos que requiren a participación activa e a colaboración entre os estudantes.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Seminarios	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Presentacións/exposicións	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame Final único, para aqueles alumnos que renuncien ao sistema de avaliación continua. Resultado de aprendizaxe: Fornecer aos xuristas as ferramentas e coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados con uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.	0 o 100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CE28 CE29 CT1 CT4

Probas de autoavaliación	Realizaranse, a través da plataforma Faitic, cuestionarios de autoavaliación para validar a adquisición de competencias por parte do alumno. Realizarase un cuestionario ao finalizar cada un dos temas de teoría e para determinadas sesións de resolución de problemas e exercicios. Resultado de aprendizaxe: Fornecer aos xuristas as ferramentas e coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados con uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.	40	CB5 CG4 CE28 CE29 CT1 CT4
Outras	Realizarase un exame de respostas curtas, opción múltiple e/ou relacionar. Resultado de aprendizaxe: Fornecer aos xuristas as ferramentas e coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados con uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CE28 CE29 CT1 CT3 CT4
Outras	A avaliación de certas actividades realizarase empregando rúbricas. Resultado de aprendizaxe: Fornecer aos xuristas as ferramentas e coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.	50	CB1 CB2 CB3 CB5 CG4 CE28 CE29 CT1 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A materia divídese en dúas partes: teoría e práctica.

A nota final obtérase aplicando a seguinte fórmula: Nota teoría x 20% + nota práctica x 80%

Sendo necesario, para poder aplicar esta fórmula, obter unha cualificación mínima de 4 en cada unha das partes. Para superar a materia o alumno debe obter, como nota final, unha cualificación igual ou superior a 5.

A parte práctica divídese en seis bloques: procesador de textos avanzado (15%), folia de cálculo (15%), bases de datos xurídicas (15%), ofimática en liña (10%), blogs (15%) e Outras ferramentas Web.2.0 (10%). Para superar a parte práctica será necesario obter unha puntuación mínima de 4 en cada un destes bloques.

Avaliación

O alumno poderá elixir o sistema de avaliación que desexa se lle aplique na materia. Para iso debe optar, nos primeiros 15 días do cuadrimestre, entre avaliación continua (probase actividades desenvolvidas ao longo do cuadrimestre) ou Exame Final único (100% da nota final). O examen final celébrase na data oficial, e acudirán a él unicamente aqueles alumnos que optaran por este sistema de avaliación.

A firma deste contrato de avaliación é obrigatoria para todo o alumnado. Si algún alumno non firma este contrato enténdese que opta por un examen final único e renuncia á avaliación continua.

Na segunda oportunidade de (Xullo) realizarase unha proba final que englobará todo o contido impartido ao longo do cuadrimestre. A esta proba final, os alumnos que optaron por avaliación continua, só acudirán con aqueles bloques que tivesen suspendido.

Na convocatoria de Fin de Carreira realizarase unha proba final que englobará todo o contido impartido visto ao longo do

cuadrimestre.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-16. Estas datas son:

- Convocatoria de Fin de carreira, 14 de outubro ás 9:00.
- Convocatoria Xaneiro, 11 de xaneiro de 2016 ás 10:00.
- Convocatoria Xullo, 29 de Xuño de 2016 ás 10:00.

Bibliografía. Fontes de información

Dávila Rodríguez Miguel Angel, Manual de Derecho Informático, 2008,

Norton Peter, Introducción a la computación, 2006,

Beekman George, Introducción a la informática., 2005,

Artemi Rallo Lombarte (Coordinadores), Ricard Martínez Martínez, Derecho y Redes Sociales, 2010, Aranzadi - Civitas

García Mexía, Pablo, Derechos y libertades, Internet y Tics , 2014, Tirant Lo Blanch

Ana I. Herrán (coord.), Aitziber Emaldi Cirión (coord.), Marta Enciso (coord.), Derecho y nuevas tecnologías , 2012, Universidad de Deusto ; Deustuko Unibertsitatea

Palomar Olmeda, Alberto Vázquez Garranzo, Javier , La factura electrónica en la actividad de las Administraciones públicas Su impulso tras la Ley 25/2013 de 27 de diciembre, 2014, Aranzadi

Guillén Catalán, Raquel (coord.) Plaza Penadés, Javier (dir.) Vázquez de Castro, Eduardo (coord.) , Derecho y nuevas tecnologías de la información y la comunicación, 2014, Aranzadi

Diversas fontes extraídas da Internet.

Recomendacións

Outros comentarios

1. Como soporte á docencia, utilizaranse plataformas de aprendizaxe virtual.
2. É conveniente que o alumno active a conta de correo electrónico que lle proporciona a Universidade de Vigo.
3. Realización do curso virtual organizado pola Biblioteca no marco do convenio UniCI2 "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información" , que ten como obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de maneira eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Derecho: Teoría del derecho				
Materia	Derecho: Teoría del derecho			
Código	V08G081V01102			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Allegue Agüete, Pilar			
Profesorado	Allegue Agüete, Pilar Pacho Blanco, José Manuel Pérez Álvarez, Luís			
Correo-e	pallegue@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE7	Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas	- saber facer
CE8	Coñecer dende a Teoría do Dereito as principais institucións xurídicas, as funcións do Dereito, as características dun ordenamento xurídico: unidade, coherencia, integridade; os principios e valores constitucionais coa finalidade de poder aplicar estes coñecementos na resolución pacífica dos problemas dunha sociedade actual, utilizando a interpretación e argumentación xurídicas como consecuencia dun pensamento crítico, lóxico e creativo	- saber - saber facer
CE42	Saber interpretar e aplicar a nova normatividade xerada polas devanditas transformacións	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser

CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer
-----	--	---------------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O obxectivo básico desta materia é formar aos estudantes no coñecemento e aplicación do Dereito como sistema de resolución pacífica dos conflitos sociais dende un marco de referencia mais abstracto que os das materias propias da dogmática xurídica, cun acercamento dos xuristas ao concepto e as funcións do Dereito, ao estudo do Ordenamento xurídico e da teoría da norma xurídica, das principais institucións, dos principios e valores recoñecidos na Constitución e das relacións do Dereito con outros ordenamentos normativos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE8 CE42 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.	TEMA 1. O concepto de Dereito. Positivismo e Iusnaturalismo. O Dereito como sistema normativo. Validez, eficacia e xustiza do Dereito. TEMA 2. O Dereito como forma de organización social. O control social e o Dereito. Dereito e cambio social. As funcións do Dereito. TEMA 3. O Dereito e outras ordes normativas. O Dereito e os usos sociais. O Dereito e a moral. Distincións e conexións. Ética pública e ética privada. O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada. TEMA 4. Dereito e forza. Dereito e poder político. Aproximación histórica. Aproximación sistemática. O punto de vista externo. O punto de vista interno: o Dereito como organización do poder. O Estado de Dereito e os seus tipos.
II. A ciencia do Dereito.	TEMA 5. O coñecemento científico sobre o Dereito: a polémica sobre a súa posibilidade. A dogmática xurídica. Ciencia do Dereito, Filosofía do Dereito e Socioloxía do Dereito.
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o sistema xurídico.	TEMA 6. A norma como proposición prescritiva. Principais dimensións da norma xurídica. Clasificación das normas xurídicas. Principios e regras. TEMA 7. O ordenamento xurídico como sistema. A unidade do ordenamento xurídico. A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomías. A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. TEMA 8. A produción normativa. O Dereito legal e o Dereito xudicial. Outras normas de produción normativa: especial referencia ás fontes do Dereito da Unión Europea.
IV. Interpretación e aplicación do Dereito.	TEMA 9. Interpretación e aplicación do Dereito. Dereito e linguaxe. Criterios de interpretación. A argumentación xurídica.
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	TEMA 10. A relación xurídica. Dereito subxectivo e deber xurídico. Responsabilidade. Ilícito e delito. A sanción e os seus tipos.
VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito.	TEMA 11. Xustiza e Dereito. Iusnaturalismo e positivismo xurídico. TEMA 12. Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito. A xustiza formal: a seguridade xurídica. A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade. Os dereitos fundamentais, os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza. TEMA 13. A obediencia ao Dereito. Obriga moral e obriga xurídica. Obediencia e resistencia ao Dereito. A desobediencia civil e a obxección de conciencia

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	20.5	45	65.5
Debates	7	7	14
Sesión maxistral	43.1	65	108.1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	12	15
Outras	4	17.6	21.6
Observación sistemática	0.8	0	0.8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios
Debates
Sesión maxistral

Atención personalizada

Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios
Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas de carácter periódico destinadas a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos. Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos Os alumnos cando se avalían de esta metodoloxía están avaliando o resultado de aprendizaxe que figura no apartado segundo da guía docente	Ata ol 30	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE8 CE42 CT1 CT3 CT5
Outras	Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta loga, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test. Para superar a materia será necesario acadar nesta proba un mínimo de 5 puntos.	Ata o 60	CB1 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CE8 CE42 CT1 CT4

Observación sistemática	Avaliación periódica das intervencións e capacidade de exposición, debate, comprensión e razoamento crítico na aula.	Ata o 10	CB3 CG1 CG4 CE8 CE42 CT1 CT4 CT5
-------------------------	--	----------	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Parte teórica e parte práctica: para superar a materia de Teoría do Dereito será necesario aprobar tanto a parte teórica como a parte práctica

2. Avaliación de competencias para os/as alumnos/as que non se sometan á avaliación continua: proba obxectiva consistente nun exame final da materia.

3. Segunda oportunidade: A adquisición de competencias na segunda oportunidade avaliarase a través dunha proba obxectiva consistente nun exame final das competencias non adquiridas previamente.

As datas e días das probas da 1ª oportunidade, 2ª oportunidade e de fin de carreira serán as fixadas pola Xunta de Facultade de Dereito e publicadas no taboleiro oficial de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Peces-Barba Martínez, Gregorio , Curso de Teoría del Derecho, Marcial Pons, Madrid
Pérez Luño, Antonio Enrique y otros., Teoría del Derecho, Tecnos, 2011
Bobbio, Norberto, Teoría General del Derecho, Debate, 1995
Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, Introducción á teoría do dereito, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Vigo, 2011
Casanovas, P. y Moreso, J. J., El ámbito de lo jurídico, Crítica , 1994
Kelsen, Hans, Teoría Pura del Derecho, UNAM, 1978
Hart, H.L.A., El Concepto de Derecho, Abeledo Perrot., 1963
Ross, Alf., Sobre el derecho y la justicia, Eudeba, 1969
Dworkin, Ronald., Los derechos en serio, Ariel , 1986
Prieto Sanchís, Luís y otros, Lecciones de Teoría del Derecho, Mac Graw Hill., 1997
De Lucas, Javier y otros, Introducción a la teoría del Derecho, Tirant lo Blanc , 1994
Atienza, Manuel, El sentido del Derecho, Ariel , 2001
Alchourrón, C. y Bulygin, E., Análisis lógico y Derecho, CEC, 1991
Nino, Carlos Santiago., Introducción al análisis del derecho., Depalma, 1984
Garzón Valdés, Ernesto, Derecho, ética y política., CEC, 1993
Kennedy, Duncan, Izquierda y derecho. Ensayos de teoría jurídica crítica., Buenos Aires: Siglo XXI., 2013
Marí, Enrique E. y otros, Materiales para una teoría crítica del derecho., Buenos Aires: Abeledo-Perrot., 1991
Entelman, Ricardo, Pierre Legendre y otros, El discurso jurídico. Perspectiva psicoanalítica y otros abordajes epistemológicos., Buenos Aires: Hachette., 1982
Correas, Oscar (ed.), El otro Kelsen., México:UNAM, 1989

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional I				
Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V08G081V01103			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Gestoso, María Noemí			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia do Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: Teoría da Constitución;; constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do ordenamento constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder; estrutura, composición e funcionamento dos seguintes órganos constitucionais: Coroa, Cortes xerais; Poder executivo e Poder xudicial.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber - Saber estar / ser
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber - Saber estar / ser
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE38	Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións	
CE39	Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións. E Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE38 CE39 CT1 CT4 CT5
---	--

Contidos

Tema

1.- Orixes e evolución do constitucionalismo e modelos de Estado Constitucional. Concepto de Constitución.	Orixes do Constitucionalismo. O Estado Constiucional. Transformacións do constitucionalismo. Concepto de Constitución.
2.- Historia do Constitucionalismo español. A Constitución española de 1978: caracterísiticas.	Orixe do constitucionalismo en España. As Constitucións españolas do século XIX. Características do constitucionalismo na historia española. A Transición política española. Características Constitución de 1978.
3.-Principios estruturais básicos, principios do ordenamento xurídico e valores da Constitución de 1978.	Constitución e ordenamento xurídico. Principios estruturais básicos da Constitución de 1978 Valores básicos da Constitución de 1978 Principios da estrutura do ordenamento xurídico establecidos na Constitución de 1978.
4.- O sistema constitucional de produción de Dereito. Principios articuladores.	A creación do Dereito na Constitución de 1978. Principios articuladores do ordenamento xurídico.
5.- Fontes do Dereito. Análise das súas formas, efectos e relacións.	As fontes do Dereito na Constitución de 1978. Tipoloxía Definición Efectos
6.- Sistema democrático.	Democracia directa Democracia representativa Representación Partidos políticos Réxime electoral
7.- Os poderes do Estado. Organización e división dos poderes do Estado: principios da súa actuación, composición, funcións, procedemento.	Xefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial.
8.- Organización territorial do Estado	Principios xerais da organización territorial do Estado. Estado Autonómico. Estatutos de Autonomía Comunidades Autónomas Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	10	14.5	24.5
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	13.5	27	40.5
Sesión maxistral	51	51	102
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	56	56

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Presentacións/exposicións	Os alumnos farán a presentación diante dos seus compañeiros, de forma individual ou por grupos, dos traballos sobre algunha das materias propostas polo docente
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Atención personalizada	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.
Estudo de casos/análises de situacións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Avaliarase a realización e/ou exposición dos traballos ou aspectos puntuais destes que se realicen individualmente ou en grupo ao longo do curso sobre contidos da materia.	10	CB2 CB5 CE38 CE39
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Utilizarase no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	10	CB2 CB3 CE38 CE39 CT1 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/*s sobre materia da materia	80	CB5 CG1 CG2 CG3 CE38 CE39 CT1 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓN.

As datas e horarios das probas de avaliación das *diferntes convocatorias *sona as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/*s longa/s. PRIMEIRA CONVOCATORIA: A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/*s sobre o contido da materia. Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/*s da/*s sesión/é prácticas no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/*s práctica/*s correspondentes. Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de pregunta/*s longa/*s do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante.. NA SEGUNDA CONVOCATORIA: a) Aos alumnos que superando a avaliación continua

non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria.*b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante.CONVOCATORIA FIN DE CARREIRAA avaliación constará de pregunta/*s de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. A/*s pregunta/*s de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final.NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso

Bibliografía. Fontes de información

Rodríguez-Zapata, Jorge, Teoría y práctica del derecho constitucional : estado, constitución, fuentes del derecho según la realidad comunitaria, contenido y garantías de los derechos fundamentales e instituciones básicas, Tecnos-Madrid, ult.ed.

Agudo Zamora, M y otros, Manual de Derecho Constitucional, Tecnos, 2014-2015

Pérez Calvo, Alberto, El Estado constitucional español, Reus, 2014

Molas, Isidre, Derecho constitucional, Tecnos-Madrid, 2008-2011

Alvarez Conde, E, Curso de Derecho Constitucional (2 Vol), Tecnos, Ult Edición

Lopez Guerra, L; Espin, E y Otros, Derecho Constitucional (2Vol), Tirant lo Blanch, ult. Edición

Blanco Valdés, Roberto, La Constitución de 1978, Alianza, Ult. edición

Blanco Valdés, Roberto, El Valor de la Constitución, Alianza, Ult. edición

Kelsen, Hans, Teoría General del Derecho y del Estado, UNAM-México, 2008

Schmitt, Carl, Teoría de la Constitución, Alianza-Madrid, 3983

Kelsen, Hans, Esencia y valor de la democracia, Guadarrama-Madrid, 1977

Schmitt, Carl, La defensa de la Constitución, Tecnos-Madrid, 1998

Alzaga Villaamil, Óscar (dir), Comentarios a la Constitución española de 1978, Centro de Estudios Ramón Areces, última edición

Garrido Falla, F. (dir), Comentarios a la Constitución , Civitas-Madrid, 2001

Bergareche Gros, Almudena, El Concepto de Constitución Interna en la Restauración española, CEPC-Madrid, 2002

García Gestoso, Noemi, Soberanía y Unión Europea (Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución),, Atelier, 2004

González-Ares, Jose Agustín, Leyes constitucionales Españolas (1808-1978), Andavira, 2010

Mosca, Gaetano, Derecho constitucional, Politopías/Marcial Pons-Madrid, 2006

Mortati, Costantino, La Constitución en sentido material , CEPC-Madrid, 2000

, , ,

Otras fuentes y documentación:

Es necesario disponer para su manejo compendio de LEGISLACIÓN constitucional básica que recoja la Constitución y las grandes normas de desarrollo así como los grandes convenios sobre derechos humanos. Actualizado y de un editorial jurídico especializado como Thomson/Aranzadi; Civitas; Ariel...

JURISPRUDENCIA: Portero Molina, J.A., *Constitución y jurisprudencia constitucional*, últ. Ed.,Tirant.

BASES DE DATOS: Aranzadi; Tirant on line

REVISTAS ESPECIALIZADAS: *Revista española e Derecho Constitucional: Teoría y realidad constitucional*; *Revista de derecho político*; *Revista de Estudios Políticos*

PAGINAS WEB: www.congreso.es; www.senado.es; www.tribunalconstitucional.es; www.boe.es; www.cepc.es, www.xunta.es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en *Administracion e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 1º Curso e a profesora responsable será a Profesora Doutora Almudena Bergareche Gros.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito romano				
Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	V08G081V01104			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Profesorado	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Correo-e	mfd@uvigo.es			
Web	http://mfd@uvigo.es			
Descrición xeral	Preténdese a adquisición da base necesaria e imprescindible para abordar o estudo de todas as demais ramas e institucións do Dereito, sexan de dereito público ou de dereito privado, de dereito procesual, civil, laboral ou comunitario e internacional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber - saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber - saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE17	Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos	
CE18	Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado	
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
*CG1 Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	CG1
*CG2 Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	CG2
*CG3 Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	CG3
*CG4 Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	CG4
*CB1 Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	CB1
*CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
*CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
*CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4
*CB5 Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	CB5
*CT1 Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	CT1
*CT4 Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.	CT4
*CT5 Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	CT5
CE17 Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos	CE17
CE18 Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado.	CE18

Contidos

Tema	
Introdución histórica ao dereito romano	TEMA 1. Evolución histórica do Dereito romano. 1. Periodificación histórica. 2. Dereito romano arcaico. 3. A República. 4. O principado. 5. O dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fontes do Dereito romano. 1. O Dereito romano primitivo: a lei das XII táboas. 2. O Dereito na época republicana: ius civile, ius gentium e ius honorarium. 3. O Dereito clásico durante o principado: a xurisprudencia. 4. O Dereito romano postclásico: Dereito vulgar. 5. O Corpus Iuris Civilis de Justiniano. TEMA 3; Os status da persoa. 1. Status libertatis. 2. Status civitatis; 3. Status familiae.

TEMA 4. Introdución ao estudo do proceso romano. 1. Da xustiza privada á administración pública da xustiza. 2. Conceptos previos: proceso e relación procesual, xurisdición, acción e Dereito subxectivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civís. 4. A administración da xustiza en Roma. TEMA 5. O procedemento das legis actiones. 1. Nocións xerais. 2. Clases: Legis actio sacramento, Legis actio per iudicis arbitrive postulationem, Legis actio per conditionem, Legis actio per manus iniunctionem, Legis actio per pignoris capionem. 3. Valoración de conxunto. TEMA 6. O procedemento formulario: nocións introductorias. 1. Orixe e características do procedemento formulario. 2. A organización xudicial: maxistrados, a competencia e os demais límites da iurisdictione. Xuíces. 3. Clases de accións. 4. Capacidade e legitimación procesual. 5. A representación procesual. 6. Partes auxiliares e pluralidade de partes. TEMA 7. A fase in iure. 1. Actos preparatorios. Editio actionis, In ius vocatio, Vadimonium. 2. A causae cognitio do maxistrado e o seu contido. 3. Posibles causas de paralización do proceso. 4. Autorización da fórmula. TEMA 8. A fórmula e a litis contestatio. 1. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. 2. Fórmulas civís e pretorias. 3. A litis contestatio e os seus efectos. TEMA 9. A fase apud iudicem e a execución da sentenza. 1. Desenvolvemento e práctica das probas. 2. A sentenza: orzamentos e requisitos; clases, efectos e remedios contra a sentenza. 3. Execución da sentenza: Actio iudicati, execución patrimonial, privilexios na execución. TEMA 10. Delimitacións conceptuais. 1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana: Dominium, In bonis habere, propiedade peregrina, propiedade provincial. 3. Limitacións legais da propiedade romana. 4. A antítese entre dereitos reais e de obrigação. TEMA 11. Adquisición da propiedade. 1. Clasificación dos modos de adquirir a propiedade. 2. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, accesión, especificación, confusio e commixtio, adquisición de froitos, adiudicatio, litis aestimatio. 3. Modos derivativos: Mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio e logi temporis praescriptio. A usucapión justiniana. TEMA 12. Protección procesual do propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección da propiedade provincial e peregrina. 4. Outros recursos procesuais. TEMA 13. A posesión. 1. Fundamento da protección posesoria. 2. Terminoloxía e evolución histórica. 3. A posesión pretoria e os interdictos posesorios. 4. A posesión civil: adquisición e perda da posesión. 5. Desenvolvemento ulterior da doutrina da posesión: a quasi-possessio. TEMA 14. As servidumes. 1. Orixe e evolución histórica. 2. Principios xerais. 3. Tipos de servidumes. 4. Constitución e extinción. 5. Defensa procesual. TEMA 15. O usufructo. 1. Concepto e orixe histórica. 2. Contido: significado do binomio uti-frui. 3. Responsabilidade do usufrutuário: a caución usufrutuaria. 4. Sucesso e obxecto do usufructo. 5. Constitución e extinción. 6. Defensa procesual. 7. O case-usufructo. 8. O dereito de uso e habitación. 9. Operae servorum.

-Obrigacións e contratos

TEMA 1. A obligatio. 1. Concepto e evolución histórica da obligatio. 2. A prestación: clases e caracteres. 3. Clases de obrigacións. 4. Lugar e tempo do cumprimento das obrigacións: a mora. 5. Obligatio e actio: as chamadas obrigacións naturais. 6. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión das obrigacións. 1. Transmisión das obrigacións. 2. Extinción das obrigacións. TEMA 3. Os contratos. 1. Nocións xerais. 2. Distintas clases de contratos. 3. O principio da vinculación exclusiva dos suxeitos contratantes: estipulacións a favor e a cargo de terceiros. TEMA 4. Contratos reais. 1. Mutuo: concepto e elementos. Efectos: usurae, accións, o Senadoconsulto Macedoniano, fœnus nauticum. 2. Comodato: concepto, réxime xurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiais de depósito. TEMA 5. Contrato formais. 1. Contratos verbais: sponsio e stipulatio. Estrutura da stipulatio. Cancelación: a acceptilatio e a stipulatio aquiliana. 2. Contratos literais. TEMA 6. Contratos consensuales. A compravenda. 1. Orixes. 2. Concepto e elementos: o consentimento, a merx, o Pretium. 3. Obrigacións do comprador e do vendedor. 4. Accións. 5. A evicción. 6. A garantía por vicios ocultos. 7. Pactos engadidos á compravenda. TEMA 7. Contratos consensuales. A sociedade e o mandato. 1. O contrato de sociedade. 2. O contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuales. O arrendamento. 1. Concepto e clases. 2. Arrendamento de cousa. 3. Arrendamento de obra: a lex Rhodia e as modalidades do seguro de risco. 4. A locatio-conductio e as relacións de traballo. 5. A responsabilidade dos navieros e hostaleiros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum e poena: características das accións penais. 2. Delitos de furto: concepto e clases. 3. Delitos de dano: a actio Legis Aquiliae, extensión pretorias. 4. Delitos de lesións: a actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Dereito pretorio: accións delictuales in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

-Dereito de familia

TEMA 1. A familia. 2. A familia na concepción dos xuristas romanos. 3. Constitución da familia. 4. Filiación, parentela e afinidade. 5. Réxime económico da familia: os peculios. 6. Disolución do vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características do matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu e matrimonium sine manu. 3. O matrimonio clásico

-Dereito de sucesións

TEMA 1. Nocións básicas introductorias. TEMA 2. Delación da herdanza. TEMA 3. Adquisición e aceptación da herdanza. TEMA 4. Efectos da adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión lexítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contido do testamento (1): institución do herdeiro. TEMA 8. Contido do testamento (2): legados e *fideicomiso. TEMA 9. Sucesión lexítima contra o testamento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	0	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	14	28
Titoría en grupo	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	85	85

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	En cada sesión maxistral expónse polo profesor unha lección do temario. Acláranse as cuestións máis problemáticas, co obxectivo de facilitar a aprendizaxe do alumno. Explícanse os aspectos máis importantes e relaciónanse coas demais leccións en que está dividida a materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada semana exporase un caso práctico relacionado coa materia que é obxecto de explicación nas clases teóricas. O alumno resolverao por escrito, entregarao, e corrixiase e discutiríase en clase. Tamén se fará un exercicio oral, no que cada alumno exporá oralmente, previo aviso, un tema ante o profesor e os demais alumnos.
Titoría en grupo	Nos grupos máis reducidos das clases prácticas dedicarase 15 minutos ao mes á *tutoría en grupo, para resolver os problemas individuais que poidan xurdir co estudo da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	A *tutoría en grupo dedicarase plenamente á atención personalizada. Nas clases prácticas procederase á resolución de dúbidas teórico-prácticas que formule o alumno en relación co caso concreto exposto polo profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A *tutoría en grupo dedicarase plenamente á atención personalizada. Nas clases prácticas procederase á resolución de dúbidas teórico-prácticas que formule o alumno en relación co caso concreto exposto polo profesor.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Semanalmente o alumno resolverá por escrito un caso práctico que se entregará ao profesor. Destes corrixiñanse aleatoriamente dous. Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos á resolución dun caso práctico concreto. No exercicio oral avaliarase a exposición e capacidade de debate do alumno.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE17 CE18 CT1 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos polo alumno. Consistirá en tres preguntas longas que o alumno debe desenvolver por escrito no tempo dunha hora.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE17 CE18 CT1 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumno ten que alcanzar a nota mínima de 5 no exame final para que lle poida ser sumada a esta cualificación a da avaliación continua.

As cualificacións da avaliación continua só se manterán nas dúas convocatorias do mesmo curso académico.

En cada convocatoria, tanto quen suspendesen a materia como quen non seguisen a avaliación continua, terán dereito a un exame final no que poden alcanzar o 100% da nota. O mesmo sucede co exame fin de carreira. Só nestes casos á proba final -tres preguntas teóricas- engadiráselle a resolución dun caso práctico.

As datas e horas das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as que se especifican no correspondente calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o ano 2015/2016.

Esta mesma forma de avaliación aplicarase á materia coa mesma denominación que se imparte pola mesma profesora no 1*er cuatrimestre do 1*er curso do *PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito.

Bibliografía. Fontes de información

Daza Martínez-Rodríguez Ennes, Instituciones de Derecho privado romano, 3ª edición revisada y ampliada, TIRANT LO BLANCH, 2001

Daza Martínez, Jesús, Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano, 2ª edición. , ALICANTE 1987

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G080V01502
Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203
Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301
Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do dereito/V08G081V01205

Outros comentarios

Esta guía docente é exactamente a mesma para os alumnos que cursan a materia Dereito romano no Grao en Dereito e no Dobre Grao de Dereito con ADE, cunha única diferenza, que son as datas das diferentes convocatorias das probas de avaliación, que son as aprobadas no calendario correspondente pola Xunta de Facultade para o ano 2015/2016.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía				
Materia	Economía: Principios de economía			
Código	V08G081V01201			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Alonso Carrera, Jaime Freire Serén, María Jesús Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A economía é unha ciencia social cuxo obxecto de estudo é a sociedade. En particular, a toma de decisións dos individuos e como estes se interrelacionan. O obxectivo desta materia será transmitir aos estudantes a forma de pensar dun economista e como o estudo da economía nos permite coñecer mellor o mundo. O programa da materia ofrece unha visión panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía, como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións de mercado, e así ata dez principios básicos que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica. Os temas estrutúranse de tal modo que, sen deixar ao carón a teoría económica formal, ponse especial fincapé nas aplicacións e nas cuestións relacionadas coa política económica.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber facer
CE13	Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos			- saber
CE14	Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación			- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			- saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Coñecemento dos principios económicos, dos mecanismos de toma de decisión económica por parte dos distintos axentes e a súa interacción no mercado				CB2 CB3 CB4 CE13 CE14 CT1 CT3
Contidos				
Tema				

PARTE I: INTRODUCCIÓN

Tema 1. Os principios básicos da economía.

Tema 2. Pensa como un economista.

PARTE II: OFERTA E DEMANDA I: Como funcionan os mercados

Tema 3. Oferta e demanda: as forzas do mercado.

Tema 4. A elasticidade e as súas aplicacións.

PARTE III: OFERTA E DEMANDA II: Mercados e benestar

Tema 5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia do mercado.

Tema 6. Aplicación: os custos da tributación.

Tema 7. Fallos de mercado e a intervención pública.

PARTE IV: A conduta do consumidor e da empresa. A organización da industria.

Tema 8. A decisión do consumidor.

Tema 9. Producción e custos de produción.

Tema 10. A empresa e a estrutura do mercado.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	10	20
Titoría en grupo	5	15	20
Sesión maxistral	36	72	108
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións correctas e interpretar os resultados. Serán un complemento da clase maxistral. Realizaranse baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e realización de probas obxectivas.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As titorías individuais terán lugar no despacho do profesor da materia. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das tutorías farase publico ao comenzo do curso académico vixente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Titoría en grupo	Probas avaliáveis escritas realizadas individualmente, onde se valorará tanto a adquisición de coñecementos teóricos e prácticos como a capacidade de síntese, expresión e comunicación dos devanditos coñecementos.	20	CB2 CB3 CB4 CE13 CE14 CT1 CT3
Probas de tipo test	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	80	CB2 CB3 CB4 CE13 CE14 CT1 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A forma xeral de avaliación será a especificada anteriormente. Excepcionalmente, e só baixo autorización expresa do profesor a comezo do curso, será posible a avaliación do 100% da materia a través dun exame escrito. Este exame será de contido, profundidade e nivel de esixencia distinto ao correspondente á modalidade de avaliación continua.

A nota da avaliación continua mantense para a convocatoria de xullo, pero non para o curso seguinte.

Na convocatoria de fin de carreira a avaliación farase unicamente en función do exame.

As datas e horas das probas finais correspondentes ás convocatorias de maio e xullo serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Bibliografía. Fontes de información

Mankiw. N.G., Principios de Economía, 6ª Edición, Paraninfo, 2012

Bernanke, B. S. y Frank, R. H., Principios de Economía, 3ª Edición, Mc Graw Hill, 2007

Goolbee, A., Levitt, S. y C. Syverson, Microeconomía, , Editorial Reverté, 2015

Krugman P., Wells R. y Olney, M. L., Fundamentos de Economía, 3ª Edición, Editorial Reverté, 2015

Samuelson, P.A. y Nordhaus W.D., Economía, 19ª Edición, Mc Graw Hill, 2010

A lo largo del curso se recomendarán diversas lecturas de interés para la asignatura.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas				
Materia	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas			
Código	V08G081V01202			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	André Fernández, Rafael			
Profesorado	André Fernández, Rafael			
Correo-e	randre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Registro de transacciones económicas de la empresa para la elaboración de los estados financieros para conocer su situación financiera.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE55	Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Alcanzar el conocimiento básico de las herramientas de registro contable, comprensión de la legislación contable y la información financiera publicada por las empresas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG4 CE55 CT1
Nova	

Contidos
Tema

1. Conceptos de contabilidad	1.1. La información contable. 1.2. Las normas contables. 1.3. La ecuación básica de la contabilidad. 1.4. Introducción a los estados financieros.
2. El registro contable	2.1. La cuenta 2.2. El proceso de registro 2.3. El balance de comprobación
3. Los ajustes de las cuentas	3.1. El periodo contable. 3.2. Los asientos de ajuste básicos. 3.3. El balance de comprobación y estados financieros. 3.4. Ajustes de periodificación en el Plan General de Contabilidad.
4. Cierre del ciclo contable	4.1. Uso de la hoja de trabajo. 4.2. Cierre de libros. 4.3. Resumen del ciclo contable. 4.4. El balance de situación clasificado. 4.5. El cierre de cuentas en el Plan General de Contabilidad
5. Mercaderías y existencias industriales	5.1 Transacciones con mercaderías según el inventario permanente. 5.2. Transacciones con mercaderías según el inventario periódico. 5.3. Transacciones con existencias industriales.
6. Deudores y acreedores por operaciones comerciales	6.1. Clientes y deudores. 6.2. Proveedores y acreedores. 6.3. Normas de valoración de derechos de cobro y obligaciones de pago por operaciones comerciales. 6.4. Efectos comerciales.
7. El valor del dinero en el tiempo	7.1. Capitalización simple 7.2. Descuento simple 7.3. Capitalización Compuesta 7.4. Rentas constantes

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	30	45
Sesión maxistral	36	63	99
Probas de tipo test	3	0	3
Probas de resposta curta	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Realización de casos prácticos por el alumno.
Sesión maxistral	Clases teóricas y prácticas impartidas por el profesor.

Atención personalizada

Descrición
Seminarios En las clases prácticas se atiende las dudas suscitadas en la solución de los problemas de los cuadernillos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	tres pruebas tipo test a lo largo del curso.	30	CE55
Probas de resposta curta	EXAMEN FINAL	70	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

En segunda convocatoria se mantiene la nota obtenida en evaluación continuada de las pruebas tipo test.

Bibliografía. Fontes de información

Rafael André, Apuntes de Clase, TEORÍA Y PRÁCTICA, , Reprografía
 OMEÑACA GARCÍA, JESÚS, CONTABILIDAD GENERAL, 11, DEUSTO
 OMEÑACA GARCÍA, JESÚS, SUPUESTOS PRÁCTICOS DE CONTABILIDAD FINANCIERA, 6ª, DEUSTO

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa				
Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	V08G081V01203			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Profesorado	Estévez Abeleira, Teresa Dolores Martínez Hens, Elena			
Correo-e	estevez.abeleira@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no segundo cuadrimestre do 1º curso do Grao de Dereito na *Fac *CCXX e *do *Traballo. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CE48	Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias
Trátase dunha materia de formación básica que achega ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como dos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.		CB2 CE48 CT5

Contidos	
Tema	
Tema I: O Dereito civil.	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito civil. O Código civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código civil: especial consideración da interpretación das normas. A lexislación civil especial. Formación histórica do Dereito civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís territoriais	A codificación. e a progresiva descodificación. Os Dereitos civís territoriais e o Código civil. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial de Galicia.
Tema III: A persoa, en xeral.	Dereito civil e Dereito da persoa. Concepto e clases de persoa. Capacidade xurídica e capacidade de obrar. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O Dereito á vida e á integridade física. O Dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	Comezo da personalidade: o nacemento. A protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maioría de idade. A menor idade: capacidade de obrar e responsabilidade. A emancipación.
Tema V: A incapacitación.	Significado da incapacitación. Concepto e caracteres. Causas de incapacitación. Requisitos e procedemento de incapacitación. A incapacitación de menores. Efectos da declaración xudicial de incapacidade. Internamento do presunto incapaz. A prodigalidad: procedemento e efectos.

Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición da nacionalidade española: adquisición orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción, carta de natureza, residencia). A consolidación da nacionalidade española. Perda da nacionalidade española. Recuperación da nacionalidade española. Dobre nacionalidade. Proba da nacionalidade española. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico (adquisición, perda e proba).
Tema VII: O domicilio.	Concepto e significado. Clases de domicilio. Pluralidade de domicilios e falta de domicilio. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia non declarada no Dereito civil galego. A ausencia legal: requisitos, efectos e terminación. A declaración de falecemento: requisitos, efectos e cesación.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro civil: concepto, significado e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro civil. Estrutura do Rexistro civil. Títulos que acceden ao Rexistro civil, control de legalidade. Asentos do Rexistro civil. Publicidade do Rexistro civil.
Tema IX: A persoa xurídica.	Concepto, función e significado. Abuso da persoa xurídica e levantamento do veo. Clases de persoas xurídicas. Constitución, adquisición e extinción da personalidade. Capacidade da persoa xurídica. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción da persoa xurídica. A asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: concepto e regulación. Constitución da fundación. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.
Tema XI: O dereito subxectivo.	Dereito subxectivo e relación xurídica: concepto. O Dereito subxectivo: clasificación. Exercicio dos dereitos subxectivos. Límites dos dereitos subxectivos: clasificación. A boa fe. O abuso do dereito. A doutrina dos propios actos. Limitacións temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	O feito xurídico e o acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamento e ratificación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	36	72
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	33	33
Estudo de casos/análise de situacións	0	9	9
Traballos e proxectos	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	CE48

Estudo de casos/análise de situacións	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc	20	CB2 CE48 CT5
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia proposta polo profesor ou de resumos de lecturas ou recensións de conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral e/ou escrita	10	CB2

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Enténdese, como regra xeral, que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua. O alumno deberá obter na proba de contidos, como mínimo, un 3 sobre 10 en cada pregunta formulada -unha delas será posible elixir entre dúas opcións- e, para poder compensar a parte teórica coa parte práctica, deberá alcanzar, como mínimo, un 3 sobre dez na proba práctica da materia -integrada por casos prácticos, traballos e/ou exposicións- e un 4 sobre dez na proba de contidos. A proba de contidos ten un valor do 70% da cualificación; os casos prácticos teñen un valor do 20% e os traballos e/ou exposicións un valor do 10% da cualificación da materia.

O alumno que non se acolla á avaliación continua por deixala ou por non poder asistir deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa que aos alumnos que seguen o sistema de avaliación continua incrementadas nunha, cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns/uns caso/casos prácticos cun valor do 30% da cualificación. Deberá obter, como mínimo, un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez no/cásoos/casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua do segundo período para xuño/xullo.

Convocatoria Fin de carreira: Os alumnos deberán facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nun respecto daqueles que opten pola avaliación continua cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns/uns caso/casos prácticos cun valor do 30% da cualificación. Deberá obter, como mínimo un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez no/cásoos/casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

Alumnos con necesidades especiais: Realizarase a adaptación curricular de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade segundo os protocolos da Universidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015/2016.

Bibliografía. Fontes de información

LASARTE, C., Principios de Derecho civil, Tomo I, última edición,
O`CALLAGHAN, X., Compendio de Derecho Civil, tomo I, última edición,
DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., Sistema de Derecho civil, volumen I, última edición,
ALBALADEJO, M., Derecho civil, tomo I, última edición,
Código civil, , ,
Ley de Derecho civil de Galicia 2/2006, , ,

Todo alumno deberá dispoñer, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada á data de comezo do curso e dunha Lei de Dereito civil de Galicia vixente.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301
Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404
Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado polas profesoras Dna. Teresa Estévez Abeleira e Dna. Lydia Noriega Rodríguez.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional II				
Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	V08G081V01204			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Gestoso, María Noemí			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidos na Constitución española, dos procedementos que os garanten e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvagarda así como para a defensa da Constitución en xeral.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE40	Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables	- saber
CE41	Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables. Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE40 CE41 CT1 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
Dereitos fundamentais. Orixe e evolución.	Os dereitos e liberdades fundamentais Orixe dos dereitos fundamentais Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional
O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución Significado e valor Artigo 10 CE Concepto Tipoloxía Contido Límites Interpretación Garantía
O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE Presupostos previos exercicio pleno de dereitos Minoría de idade Espaníais e estranxeiros Asilo e extradición
Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os principios reitores da política social e económica.	Natureza e significado Tipoloxía Alcance
As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais.	Sistema de garantías Niveles de protección Garantías obxectivas Garantías subxectivas
Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade
Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal constitucional e interpretación da Constitución Especial referencia á interpretación constitucional dos Dereitos Fundamentais
Suspensión dos dereitos fundamentais.	Suspensión individual e suspensión xeral. O Estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
O Tribunal Constitucional: composición, competencias e procedementos.	Composición Tribunal Constitucional Competencias Enumeración de procedementos
Tribunal Constitucional, Dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado Outros aspectos e funcións do Tribunal constitucional
(*)El Tribunal Constitucional (III): poderes del Estado y organización territorial	(*)El control de constitucionalidad de leyes y normas con rango de ley: recurso y cuestión de inconstitucionalidad Conflictos de competencias Conflictos entre entre órganos la defensa de la autonomía local Otros aspectos y funciones
Reforma Constitucional	A reforma na Constitución de 1978 Funciones Procedementos Reforma e dereitos fundamentais

Constitución e Dereito Constitucional. Unión Europea. Dereito Internacional. Protección *multinivel de Dereitos.

Constitución
Dereito Constitucional
DDFF e Convenios Internacionais Dereitos Humanos
O CEDH e o TEDH
O TJUE e a CDFUE
Outros organismos internacionais protectores dereitos humanos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	50	84
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	9	13.5	22.5
Presentacións/exposicións	6	6	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	29.5	29.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Presentacións/exposicións	Os alumnos farán a presentación diante dos seus compañeiros, de forma individual ou por grupos, dos traballos sobre algunha das materias propostas polo docente

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.
Estudo de casos/análises de situacións	Os alumnos recibirán orientacións do profesor sobre como preparar os traballos, tanto as presentacións como os estudos de casos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Avaliarase a realización e/ou exposición dos traballos ou aspectos puntuais destes que se realicen individualmente ou en grupo ao longo do curso sobre contidos da materia.	10	CB2 CB5 CE40 CE41
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Utilizarase no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	10	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE40 CE41 CT1 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/*s sobre materia da materia	80	CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE40 CE41 CT1 CT4 CT5
--	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓN. As datas e horarios das probas de avaliación das diferntes convocatorias sona as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de respostas longas. **PRIMEIRA CONVOCATORIA:** A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de preguntas sobre o contido da materia. Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunhas da sesión é prácticas no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde ás prácticas correspondentes. Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a; un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de preguntas longas do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante. **NA SEGUNDA CONVOCATORIA:** a) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante. **CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA** A avaliación constará de preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final. **NOTA:** En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso

Bibliografía. Fontes de información

L. M. Díez-Picazo Giménez, Sistema de Derechos fundamentales, últ.ed., Thomson/Aranzadi
J. Rodríguez Zapata, Teoría y Práctica del Derecho Constitucional, últ.ed., Tecnos
Agudo Zamora, M., y otros, Manual de Derecho Constitucional, últ. ed., Tecnos
Hans Kelsen, Teoría General del Derecho y Del Estado, 1995, UNAM
Carl Schmitt, Teoría de la Constitución, 1983, Alianza
Pedro Cruz Villalón, Formación y Evolución de los derechos fundamentales, núm 25 de 1989, REDE
J. Jiménez Campos, Derechos fundamentales. Concepto y garantías, 1999, Trotta
L. M. Díez-Picazo Giménez, Carta de los derechos fundamentales de la Unión europea, en Constitucionalismo y Unión europea, 2002, Civitas
Pedro de Vega, La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente, 1985, Tecnos
Pérez Royo, J., La reforma de la Constitución, ,
Cruz Villalón, P., , La formación del sistema europeo del control de constitucionalidad (1918-1939), 1987,
Kelsen, H., ¿Quién debe ser el defensor de la Constitución?, 1995, Tecnos
Schmitt, C., La defensa de la Constitución, 1983, Tecnos
Rubio Llorente, F., , La interpretación de la Constitución, 1993,
Espín templado, E., La justicia constitucional en el Estado democrático, 2000, Tirant lo Blanch
Pérez Calvo, A., El Estado constitucional español, 2014, Reus

OUTRAS FONTES E DOCUMENTACION.

E necesario dispor dun compendio de LEGISLACIÓN constitucional básica: Constitución e normas fundamentais de desenvolvemento e grandes convenios dos deritos humans Actualizado e dun editorial xurídico especializado como Thomson/Aranzadi; Civitas; Ariel

XURISPRUDENCIA: Portero Molina, J.A., Constitución y jurisprudencia constitucional, últ. Ed., Tirant.

BASES DE DATOS: Aranzadi; Tirant on line

REVISTAS ESPECIALIZADAS: Revista española e Derecho Constitucional: Teoría y realidad constitucional; Revista de derecho político; Revista de Estudios Políticos

PAXINAS WEB: www.congreso.es; www.senado.es; www.tribunalconstitucional.es; www.boe.es; www.cepc.es, www.xunta.es

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º Curso e a profesora responsable será a Profesora Doutora Almudena *Bergareche *Gros.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia del derecho				
Materia	Historia: Historia del derecho			
Código	V08G081V01205			
Titulación	Grado en Derecho			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castellano			
Departamento	Derecho público			
Coordinador/a	Martínez Táboas, María Teresa			
Profesorado	Martínez Táboas, María Teresa			
Correo-e	teresam@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta asignatura, de formación básica, permitirá al alumno entender la evolución de nuestro ordenamiento jurídico, así como obtener una mejor comprensión de la realidad jurídica actual. Esta materia tiene como objetivo el estudio de la evolución del Derecho español a través de las distintas etapas histórico-jurídicas, desde el Derecho prerromano hasta el Constitucionalismo y la Codificación.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales.	- saber
CG2	Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual.	- saber
CE30	Conocer la historia del Derecho español en su conjunto, a través de las distintas etapas históricas, especialmente las Fuentes y las instituciones político-administrativas de cada época y comprender la evolución de nuestro Derecho hasta la actualidad.	- saber
CE31	Ser capaz de manejar, dominar e interpretar las principales fuentes del Derecho histórico español.	- saber hacer
CT1	Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión	- saber hacer
CT3	Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal.	- saber hacer - Saber estar /ser
CT4	Capacidad de comportarse de manera ética y con responsabilidad social como ciudadano y como profesional, respetando la diversidad y multiculturalidad.	- saber hacer - Saber estar /ser

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
El objetivo de esta materia es lograr que el alumno /a obtenga un conocimiento de la Historia del Derecho español y de las instituciones político-administrativas desde la antigüedad hasta el Derecho actual.	CG1 CG2 CE30 CE31 CT1 CT3 CT4

Contenidos	
Tema	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIONES PRELIMINARES	Concepto y objeto de la Historia del Derecho Historiografía Jurídica Española. Escuela Histórica del Derecho.
Tema 2. EL DERECHO PRERROMANO	Los pueblos de la península antes de la romanización: distribución geográfica y forma de vida. Características del Derecho prerromano. Los vínculos de sumisión personal: Clientela y Devotio Ibérica. Sistemas de organización social, la estructura matriarcal y patriarcal. Colonias fenicias griegas y cartaginesas

Tema 3. EL DERECHO EN LA HISPANIA ROMANA	Proceso de conquista y dominación. Latinidad ciudadanía. Concesiones particulares y colectivas de ciudadanía y latinidad. Ordenación provincial y municipal en Hispania. Las Fuentes.
Tema 4. EL DERECHO EN LA ESPAÑA VISIGODA.	Los nuevos habitantes de la península y la población hispanorromana. Fusión étnica e integración social y religiosa. Aspectos económicos y fuentes de riqueza. Examen particular de las Fuentes legales visigodas, siglos V al VII. La Administración Central visigoda: Oficio Palatino y Aula Regia. Asambleas políticas y eclesiásticas: El Senado visigodo y los Concilios de Toledo
Tema 5. DERECHO MUSULMÁN	La constitución del Al-Andalus. Fuentes del Derecho musulmán. Administración Territorial y local. Organización judicial.
Tema 6. DERECHO ALTO MEDIEVAL	Reconquista y repoblación. Régimen señorial. Dispersión normativa. Fuentes del Derecho en la España altomedieval.
Tema 7. DERECHO BAJO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA (I)	Formación del "Ius Commune". Derecho romano justiniano, canónico y feudal. El nuevo orden jurídico: la Escuela de la Glosa. La difusión del Derecho Común.
Tema 8. FORMACIÓN DE LOS SISTEMAS NORMATIVOS BAJO MEDIEVALES DE LOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS (II)	Unificación Jurídica bajo la obra legislativa de Alfonso X, el Sabio. Fuentes. El Ordenamiento de Alcalá. Instituciones político administrativas de la edad media
Tema 9. LAS CORTES	Orígenes medievales. Transformación de una curia en órgano parlamentario. La fórmula quod omnes tangit. Competencias de las Cortes. Constitución y funcionamiento de las Cortes. La Diputación de Cortes.
Tema 10. LA MONARQUIA EN LA EDAD MODERNA	Tendencia a la unificación jurídica. Decretos de Nueva Planta Reformismo Borbónico.
Tema 11.EL PROCESO RECOPIADOR DE LA EDAD MODERNA	Recopilaciones castellanas: El Ordenamiento de Montalvo. La Nueva Recopilación. La Novísima Recopilación.
Tema 12.EL CONSTITUCIONALISMO Y LA CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	Constitucionalismo y Codificación. Las Constituciones españolas. La Codificación del Derecho Penal. La Codificación del Derecho Mercantil. La Codificación del Derecho Civil. Las Leyes de Enjuiciamiento Civil y Criminal.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas y/o ejercicios	15	15	30
Sesión magistral	36	36	72
Estudio de casos/análisis de situaciones	1	9	10
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	2	31	33
Trabajos y proyectos	1	4	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxías	
	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios	Análisis de un hecho, problema o caso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo, generar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar conocimientos, diagnosticarlo y adiestrarse en procedimientos alternativos de solución.
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.

Atención personalizada	
	Descripción
Sesión magistral	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para la resolución de dudas sobre el contenido de la materia, así como para orientarle y asesorarle en cualquier actividad de la asignatura y en el proceso de aprendizaje.
Resolución de problemas y/o ejercicios	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para la resolución de dudas sobre el contenido de la materia, así como para orientarle y asesorarle en cualquier actividad de la asignatura y en el proceso de aprendizaje.

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudio de casos/análisis de situaciones	Pruebas en las que se presentan situaciones o problemáticas ya dadas o que pueden darse, partiendo de los diferentes factores involucrados, el análisis de los antecedentes, condiciones de la situación etc	20	CE31 CT3 CT4
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	Pruebas que incluyen preguntas abiertas sobre un tema. El alumnado debe desarrollar, relacionar, organizar y presentar los conocimientos que posee sobre la materia. La respuesta debe ser extensa. La prueba se realizará al final del cuatrimestre, en la fecha aprobada por la Junta de Facultad del Centro. Para aprobar, es necesario obtener en ésta, la nota mínima de un 3,5 sobre 7. Una vez obtenida se podrán acumular a ella, las restantes calificaciones de las demás metodologías.	70	CG1 CG2 CE30
Trabajos y proyectos	Exposición oral por parte del alumnado de un tema concreto o de un trabajo asignado por el profesor (previa presentación escrita).	10	CE30 CE31 CT3

Otros comentarios e evaluación de Xullo

Las calificaciones obtenidas en el estudio de casos/análisis de situaciones y en los trabajos y proyectos se mantendrán solamente en las pruebas de la evaluación de junio/julio del mismo curso académico.

Los alumnos que no hayan hecho ninguna de dichas pruebas (estudio de casos y/o trabajos y proyectos) durante el curso, por no haber asistido nunca y no seguir con la evaluación continua tendrán las siguientes opciones:

- A) En las pruebas de evaluación de mayo junio/ julio, podrán realizar junto con el examen de respuesta extensa, un estudio de casos, para poder optar al 90% de la nota total.

- B) Podrán suplir la realización de la prueba correspondiente a trabajos y proyectos, respondiendo oralmente durante un tiempo máximo de 20 minutos a las preguntas formuladas por el profesor sobre la materia objeto de los trabajos solicitados en la evaluación continua. De esta manera, podrán optar al 100% de la calificación final. Esta opción se realizará a continuación del examen final y prueba A.

Los alumnos que elijan la convocatoria fin de carrera serán evaluados por el mismo sistema de calificación anterior, y aunque no se les conserva la nota de evaluación continua, por ser una convocatoria de siguientes años académicos, tendrán la oportunidad de poder realizar junto al examen final, la opción A) y/o B) antes mencionadas para obtener el 100% de la calificación.

El examen de esta asignatura se realizará en la fecha, hora y lugar aprobados en Junta de Facultad a las que se da publicidad mediante su publicación en la página web del Centro, en la guía docente y cronograma que se facilitan a través de Fatic.

Las calificaciones obtenidas en el estudio de casos/análisis de situaciones y en los trabajos y proyectos se mantendrán solamente en las pruebas de la evaluación de junio/julio del mismo curso académico.

Los alumnos Erasmus ajenos que cursen esta materia serán evaluados mediante un examen test (70% de la calificación), las prácticas (20%), y el trabajo (10%).

Asimismo, los alumnos con necesidades especiales podrán tener una evaluación específica, de conformidad con lo dispuesto en los normativa y Protocolo de discapacidad de la UVigo.

Esta materia en el PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas-Grado en Derecho se imparte en el 2º cuatrimestre del 1º curso y la profesora responsable será Teresa Martínez Táboas.

Fuentes de información

Escudero López, J. A, Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas, , 4ª, Madrid, 2012

Tomás y Valiente, F, Manual de Historia del Derecho español, 4ª, Madrid, 17ª reimpresión 2009

Santos Coronas, Manual de Historia del Derecho, , Valencia, 1999

Alvarado Planas, J, y otros, Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones, 1ª, Madrid, 2002

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M., , Historia del Derecho Español, , Madrid, 1999

Recomendaciones

Outros comentarios

Esta materia en el PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas-Grado en Derecho se imparte en el 2ºcuatrimestre del 1º curso y la profesora responsable será Teresa Martínez Táboas .

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil I. Obrigas e contratos				
Materia	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Código	V08G081V01301			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
Profesorado	Mariño de Andrés, Ángel Manuel Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	ammarino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia obligatoria do primeiro cuadrimestre do segundo curso que trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE47	Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual	- saber
CE48	Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual	CE47 CE48 CT1 CT3 CT5

Contidos	
Tema	
Tema I. Dereito Civil Patrimonial. A obrigación.	1. Dereito Civil Patrimonial.
Fontes.	2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións.
	3. As obrigacións naturais.
	4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil.
	5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.

Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	1. A estrutura xeral da relación obligatoria. 1.1. Os suxeitos da obrigación. 1.2. A prestación. 2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais. 3. Clasificación das obrigacións. 3.1. Obrigacións persoaisímas e non persoaisímas. 3.2. Obrigacións mancomunadas e solidarias. 3.3. Obrigacións positivas e negativas. 3.4. Obrigacións transitorias e duraderas. 3.5. Obrigacións principais e accesorias. 3.6. Obrigacións de cuota líquida e ilíquida. 3.7. Obrigacións divisibles e indivisibles. 3.8. Obrigacións xenéricas e específicas. 3.9. Obrigacións simples e complexas.
Tema III. A modificación das obrigacións. Aa extinción das obrigacións: o art. 1156 Código do civil.	1. Diferentes tipos de modificacións. 2. Os cambios do acreedor. 3. Os cambios do deudor. 4. O art. 1156 do Código civil e as causas da extinción da obrigacións. 5. O cumprimento ou o pago en xeral. 6. A perda da cosa o a imposibilidade sobrevenida da prestación. 7. A condonación ou remisión da debeda. 8. A confusión. 9. A compensación. 10. A novación.
Tema IV. O incumplimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	1. Os supostos do incumprimento. 2. A responsabilidade do deudor. 3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor. 4. A responsabilidade do deudor por incumprimento a él imputable. 5. A reacción do acreedor e a execución forzosa. 6. A indemnización de danos e perxuícios. 7. O artigo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres. 8. Nocións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana. 9. A acción subrogatoria ou indirecta. 10. A acción directa. 11. A acción pauliana ou revocatoria.
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	1. O concepto de contrato. 2. Clasificación dos contratos. 2.1. Contratos consensuais, reais e formales. 2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos. 2.3. Contratos típicos e atípicos. 2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica. 2.5. Contratos bilaterales e unilaterales. 3. Os elementos do contrato. 3.1. Elementos esenciais. 3.2. Elementos accidentais. 4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. 4.1. O error. 4.2. A violencia. 4.3. A intimidación. 4.4. O dolo. 5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.
Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	1. O precontrato ou promesa de contrato. 2. O contrato de opción. 3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. 3.1. Noción de condicións xerais da contratación. 3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión. 3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español. 4. A interpretación do contrato. 4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxectivo. 4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxectivo. 4.3. O art. 1289 do Código civil 5. A integración do contrato.

Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	1. Os efectos do contrato. 2. Premisa sobre a ineficacia do contrato. 3. A nulidade do contrato. 3.1. Causas de nulidade. 3.2. A acción de nulidade. 3.3. Consecuencias da nulidade. 3.4. A nulidade parcial do contrato. 4. A anulabilidade do contrato. 4.1. Causas de anulabilidade. 4.2. A acción de anulabilidade. 4.3. Efectos da anulabilidade. 5. A pervivencia dos contratos inválidos. 6. O mutuo disenso. 7. O desistimento unilateral. 8. A resolución do contrato por incumplimento. 9. A rescisión do contrato. 10. A revocación do contrato.
Tema VIII. A donación. A compraventa.	I. O contrato de donación. 1. Concepto de donación. 2. Modalidades da donación. 3. Presupostos e elementos da donación. 4. A revocación das donacións. 5. Reducción das donacións inoficiosas. II. O contrato de compraventa. 1. A compraventa: ideas xerais. 2. O obxecto da compraventa. 3. Dereitos e obrigacións do vendedor. 4. Dereitos e obrigacións do comprador. 5. A dobre venda. 6. Os riscos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.
Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.	I. O contrato de arrendamento urbano. 1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais. 2. O arrendamento de vivenda. Modificacións lexislativas. 3. Os restantes arrendamentos urbanos. II. El contrato de arrendamento rústico. 1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable. 2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos. 3. A aparcería agraria. III. O contrato de obra. 1. O contrato de obra: concepto e caracteres. 2. O obxeito do contrato de obra. 3. Posición do contratista. 4. Posición do comitente. 5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil. 6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.
Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.	I. O contrato de mandato. 1. Concepto. 2. Clases de mandato. 3. Réxime básico do contrato de mandato. II. O contrato de sociedade. 1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade. 2. A personalidade xurídica das sociedades civís. 3. Clases de sociedades. 4. Contido do contrato de sociedade. 5. Disolución e liquidación da sociedade. III. O contrato de préstamo. 1. O préstamo de uso. 2. O mutuo o simple préstamo.

Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.	I. O contrato de depósito. 1. Concepto. 2. Clases de depósito. 3. Contido do contrato de depósito. 4. Extinción do contrato de depósito. 5. O depósito irregular.
	II. o contrato de fianza. 1. Concepto. 2. Clases de fianza. 3. As relacións entre deudor e fiador. 4. As relacións dos cofiadores entre sí. 5. Extinción do contrato de fianza.
Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.	I. O contrato de transacción. 1. Concepto de transacción. 2. Os efectos da transacción. 3- A transacción xudicial.
	II. O convenio arbitral. 1. O convenio arbitral: concepto e tipos. 2. Obxeito do arbitraje. 3. Os árbitros. 4. Efectos do arbitraje: o laudo.
	III. Os contratos aleatorios. 1. A categoría xeral dos contratos aleatorios. 2. O xogo e a aposta. 3. O contrato de renta vitalicia. 3.1. Suxeitos. 3.2. Contido do contrato de renta vitalicia. 4. O contrato de alimentos o vitalicio. 4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro. 4.2. Contido básico do contrato de alimentos.
Tema XIII: Os cuasicontratos. A responsabilidade extracontractual.	I. Os cuasicontratos. 1. Concepto. 2. Clases de cuasicontratos: 2.1. A xestión de negocios alleos. 2.2. O cobro e o pago do indebido. 2.3. O enriquecemento inxusto.
	II. A responsabilidade extracontractual. 1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións. 2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios. 3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta. 4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego. 5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por risco". 6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil. 7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español. 8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Sesión maxistral	36	36	72
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	33	33
Estudo de casos/análise de situacións	0	10	10
Traballos e proxectos	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas **tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos/análises de situacións	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas **tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	CE47 CE48 CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	CE47 CE48 CT1 CT3 CT5
Traballos e proxectos	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupais.	10	CE47 CT1 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Enténdese como regra xeral que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua coas porcentaxes xa indicadas. O alumno deberá obter para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos. O alumno que desexa abandonar a avaliación continua, deberá comunicalo ao profesor ata os 60 días seguintes ao comezo das clases da materia.

O alumno que non se acolla á avaliación continua por deixala ou por non poder asistir poderá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso. A cualificación final deste exame será do 100 % coas porcentaxes xa indicadas, é dicir, 70% o exame teórico e 30% o práctico. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos.

No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua dunha convocatoria para outra (xaneiro e xullo).

O sistema de avaliación na segunda convocatoria (xullo), será igual que en primeira tanto para quen sigan a avaliación continua como para aqueles que non.

Convocatoria fin de Carreira: O alumno fará unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nunha respecto daqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso. A cualificación final deste exame será do 100 % coas porcentaxes xa indicadas, é dicir, 70% o exame teórico e 30% o práctico. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba de contidos.

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade. Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito se imparte no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado polas profesoras Dña Teresa Estévez Abeleira e Doña Lydia Noriega Díaz.

Bibliografía. Fontes de información

Lasarte Álvarez, Principios de Derecho civil. Tomo II y III, Trivium, última edición

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols. , Bercal, última edición

O'Callaghan Muñoz, Compendio de Derecho civil. Tomo II, vols. I y II, Edersa, última edición

Lacruz Berdejo, Elementos de Derecho Civil. Tomo II, Bosch, última edición

Díez-Picazo y Gullón, Instituciones de Derecho civil. Vol. 1, Tecnos, última edición

Albaladejo García, Derecho de Obligaciones. Tomo II. Vols. I y II, Bosch, última edición

VVAA , Código civil, , última edición

VVAA, Ley de Derecho Civil de Galicia, , última edición

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Outros comentarios

Todo alumno deberá dispor, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada péchada ao comezo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal I				
Materia	Dereito penal I			
Código	V08G081V01302			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Vicente Remesal, Javier de			
Profesorado	Vázquez Iglesias, María Dolores Vicente Remesal, Javier de			
Correo-e	jremesal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse fundamentalmente todos os elementos da teoría do delito, máis as consecuencias xurídicas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE51	Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito	- saber
CE52	Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CE51 CE52 CT1 CT5

CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.

CB2
CB3
CB5
CG1
CG3
CG4
CE51
CE52
CT1
CT5

CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.

CB2
CB3
CG1
CG3
CG4
CE51
CE52
CT1
CT5

Contidos

Tema

INTRODUCCIÓN:

Lección 1. Dereito Penal. Denominación. Dereito penal obxectivo. Concepto formal de Dereito Penal. Concepto material de Dereito Penal. Autonomía ou accesoriadad do Dereito penal. Parte xeral e parte especial do Dereito penal
Lección 2. O ius puniendi ou potestade punitiva (o denominado Dereito penal subjetivo)
Lección 3. Ciencia xurídico penal, ciencias penais e relacións do Dereito penal con outras ramas do Dereito
Lección 4. Evolución da ciencia penal e do Dereito penal.
Lección 5. Fontes do Dereito penal. O principio de legalidad penal. A lei penal. Outras fontes do Dereito penal.
Lección 6. Interpretación da lei penal.
Lección 7. Ámbito temporal da lei penal
Lección 8. Ámbito espacial da lei penal

O DELITO

Lección 9. Concepto de delito. A estrutura do concepto de delito: a súa evolución. Concepto legal de delito no Dereito español.
Lección 10. A acción ou conduta como fundamento do delito
Lección 11. Ausencia de acción: causas e supostos. As ?actuacións? das persoas xurídicas.

O DELITO COMISIVO

Lección 12. El tipo de injusto. Clases de delitos (tipos).
 Lección 13. La antijuridicidad. El bien jurídico.
 Lección 14. Parte objetiva del tipo de injusto. Elementos objetivos del tipo. Tipos abiertos y elementos especiales de antijuridicidad. Elementos esenciales y accidentales del tipo.
 Lección 15. Parte objetiva del tipo en delitos de resultado: causalidad e imputación objetiva.
 Lección 16. Parte subjetiva del tipo. Introducción. Elementos subjetivos (específicos) del tipo o del injusto. El dolo.
 Lección 17. Exclusión del dolo: el error de tipo. Error de prohibición. Error directo e inverso (de tipo o de prohibición). Error sobre causas de justificación. Error sobre causas de atipicidad penal. Error sobre los tipos abiertos.
 Lección 18. La imprudencia. El delito imprudente.
 Lección 19. Principio de responsabilidad subjetiva y combinaciones de dolo e imprudencia (o dolo y dolo).
 Lección 20. Parte negativa del tipo: causas de atipicidad.
 Lección 21. Parte negativa del tipo: causas de justificación.
 Lección 22. Legítima defensa.
 Lección 23. Estado de necesidad y estado de necesidad defensivo.
 Lección 24. Caso fortuito. Riesgo permitido. Inexigibilidad jurídica general.
 Lección 25. El cumplimiento de un deber y el ejercicio legítimo de un derecho, oficio o cargo. La cuestión de la obediencia debida. El consentimiento.
 Lección 26. La culpabilidad. La imputabilidad. La ley de responsabilidad penal del menor de edad. La “actio libera in causa”.
 Lección 27. La conciencia de la antijuridicidad. El error de prohibición (remisión). El error sobre las causas de inculpabilidad. La inexigibilidad subjetiva. El miedo insuperable. Distintas clases de emociones, afectos o estados personales y su relevancia. El conflicto

O DELITO OMISIVO

Lección 29. A omisión. Clases: tipos de omisión pura e tipos de comisión por omisión. O tipo de omisión pura. O tipo de comisión por omisión. Peculiaridades dos delitos omisivos.

FORMAS DE APARICIÓN DEL DELITO

Lección 30. As etapas na realización do delito.
 Lección 31. A codelincuencia: a autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría e participación no sistema da autoría restrictiva: consecuencias e criterios. As formas da autoría. A regulación da autoría no Código penal.
 Lección 32. A codelincuencia: a participación. As formas de participación no Código penal.
 Lección 33. Unidade e pluralidade de delitos. O concurso de leis: regras. O concurso de delitos. Delito permanente e delito de hábito. Delito continuado.

CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS GENÉRICAS

Lección 34. Circunstancias genéricas. Teoría del delito o de la determinación de la pena. Diversos sistemas legislativos. Clasificación sistemática.
 Lección 35. Circunstancias atenuantes. Las eximentes incompletas

AS CONSECUENCIAS XURÍDICAS DO DELITO

Resultado:
 Lección 36. O sistema de sancións no Dereito penal español. A pena privativa de liberdade. Formas substitutivas da execución das penas privativas de liberdade.
 Lección 38. Penas privativas de dereitos. A pena de multa. Disposicións comúns sobre as penas, as súas clases e efectos.
 Lección 39. Aplicación e determinación das penas.
 Lección 40. As medidas de seguridade. As consecuencias accesorias.
 Lección 41. Extinción da responsabilidade criminal.
 Lección 42. A responsabilidade civil derivada de delitos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	23.5	45.5	69
Sesión maxistral	51	100	151
Probas de tipo test	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan casos prácticos e problema ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe encontrar as solucións axeitadas. Serve de compemento á lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto do estudo.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.
Probas de tipo test	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA	100	CB2
	Haberá tres probas parciais tipo test puntuadas de 0 a 10 puntos cada unha delas. Cada unha das tres probas comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia. As dúas primeiras probas celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral. A terceira proba celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos de nota media entre as tres probas.		CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CE51 CE52 CT1 CT5
	SISTEMA DE EXAME FINAL		
	Para quen non opte polo sistema de avaliación conitnua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia. O exame final celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.		
	RESULTADOS DE APRENDIZAXE		
	Coñecer as distintas figuras delictivas contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal. Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando axeidadamente as fontes, os principios e valores constitucionais e a argumentación xurídica.		

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. PRIMEIRA OPORTUNIDADE (MAIO 2016)

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Haberá tres probas parciais de tipo test puntuadas de 0 a 10 puntos cada unha delas.

Cada unha das tres probas comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia.

As dúas primeiras probas celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral. A terceira proba celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos de nota media entre as tres probas.

O/a alumno/a que acuda á primeira proba parcial e manifeste así o seu interese por acollerse ao sistema de avaliación continua, será avaliado/a nesta oportunidade consonte aos criterios previamente establecidos (puntuación media das tres probas parciais) e non terá dereito a ser avaliado/a nesta oportunidade consonte a un exame final que constitúa o 100% da calificación da materia.

Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Se, realizada a primeira proba parcial a alumna ou o alumno non se presentase á seguinte ou seguintes, a calificación destas será de 0 puntos, que fará/n media coa nota da primeira.

b) SISTEMA DE EXAME FINAL

Para quen non opte polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade de temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

2. SEGUNDA OPORTUNIDADE (xullo 2016)

Consistirá para todos/as os/as alumnos/as nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

3. CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

Para aqueles/as alumnos/as que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame consistirá nunha proba tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrárase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

Bibliografía. Fontes de información

Diego-Manuel Luzón Peña, Lecciones de Derecho penal. Parte general, , Tirant lo Blanch, Valencia, , 2ª, 2012Santiago Mir Puig, Derecho penal, parte general, Reppertor, Barcelona, 9ª, 2011Enrique Orts Berenguer/José Luis González Cussac, Compendio de Derecho penal. Parte general, Tirant lo Blanch, Valencia, 3ª, 2011Luis Rodríguez Ramos/Gabriel Rodríguez Ramos Ladaria, Compendio de Derecho penal. Parte general, Dykinson, Madrid, 2ª, 2010José Cerezo Mir, Curso de Derecho penal español. Parte general, tomos II y III, Tecnos, Madrid, tomo II, 6ª, 1998, tomo III2002Ignacio Berdugo Gómez de la Torre/Luis Arroyo Zapatero/Juan Carlos Ferré Olivé/Nicolás García Rivas/, Curso de Derecho penal. Parte general, Experiencia, Barcelona, 2004Joaquín Cuello Contreras/Borja Mapelli Caffarena, Curso de Derecho penal. Parte general, Tecnos, Madrid, 2011Gil Gil/Lacruz López/Melendo Pardos/Núñez Fernández, Curso de Derecho penal. Parte general, Dykinson, Madrid, , 2011Joaquín Cuello Contreras, Derecho penal español. Parte general, Dykinson, Madrid, 3ª, 2002Carlos María Landecho Velasco/Concepción Molina Blázquez, Derecho penal español. Parte general, Tecnos, Madrid, 8ª, 2010José Luis Díez Ripollés, Derecho penal español. Parte general en esquemas, Tirant lo Blanch, Valencia, 3ª, 2011Joaquín Cuello Contreras, Derecho penal español. Parte general. Volumen II. Teoría del delito (2), Dykinson, Madrid, 2009Manuel Cobo del Rosal/Tomás S. Vives Antón, Derecho penal, parte general, Tirant lo Blanch, Valencia, 5ª, 1999Francisco Muñoz Conde/Mercedes García Arán, Derecho penal, parte general, Tirant lo Blanch, Valencia, 8ª, 2010Miguel Polaino Navarrete, Derecho penal, parte general. Tomo II. Teoría jurídica del delito, volumen II, Bosch, Barcelona, 2000Lorenzo Morillas Cueva, Derecho penal, parte general. Tomo II. Volumen I. Teoría jurídica del delito, nociones generales, el delito doloso, juicio de antijuridicidad, Dykinson, Madrid, 2008José Luis González Cussac y otros, Derecho penal. Parte general (esquemas), Tirant lo Blanch, Valencia, 2010Gonzalo Quintero Olivares/Juan Carlos Carbonell Mateu/Fermín Morales Prats/Nicolás García Rivas/Fran, Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena, Tirant lo Blanch, Valencia, 3ª, 2010José Miguel Zugaldía Espinar (dir.)/Mª Rosa Moreno-Torres Herrera, Fundamentos de Derecho penal. Parte general, Tirant lo Blanch, Valencia, 2010Manuel Cobo del Rosal/Manuel Quintanar Díez, Instituciones de Derecho penal español. Parte general, Cesej, Madrid, 2004Juan Bustos Ramírez/Hernán Hormazábal Malarée, Lecciones de Derecho penal. Parte general, Trotta, Madrid, 2ª, 2006Demetrio Crespo (coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal. Volumen II. Teoría del delito, Iustel, Madrid, , 2011Ángel Calderón Cerezo/José Antonio Choclán Montalvo, Manual de Derecho penal. Parte general, Deusto Jurídico, Barcelona, 2005Carlos Suárez-Rodríguez Mira (coord.), Manual de Derecho penal. Parte general, Thomson-Civitas, Cizur Menor (Navarra), 6ª, 2011Mª del Carmen Gómez Rivero (coord.), Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general, Tecnos, Madrid, 2010Gonzalo Quintero Olivares/Fermín Morales Prats, Parte general del Derecho penal, Aranzadi/Thomson/Reuters, Cizur Menor (Navarra), 4ª, 2010Enrique

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito penal II/V08G081V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito internacional público				
Materia	Dereito internacional público			
Código	V08G081V01303			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Profesorado	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina			
Correo-e	aburgin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende achegar ao alumno un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer - Saber estar / ser
CE43	Coñecer o ordenamento xurídico internacional, identificar os seus problemas de aplicación e saber abordar a súa solución	- saber - saber facer
CE44	Ser capaz de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico-internacional	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser

CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias
(*)CE43 - Conocer el ordenamiento jurídico internacional, identificar sus problemas de aplicación y saber abordar su solución.		CE43
(*)CE44 - Ser capaz de interpretar y analizar críticamente el ordenamiento jurídico-internacional.		CE44
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.		CT1
Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.		CT2
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.		CG1
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.		CT3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.		CT4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.		CT5
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		CB3
que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		CB2
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.		CB4
Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		CB5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual		CG2
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica		CG3
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar		CG4
Contidos		
Tema		
I. O Ordenamento Xurídico-Internacional		
Lección 1 .- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico	1. A Sociedade Internacional A) Evolución histórica B) Carácteres básicos 2.O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional A) Concepto de Dereito Internacional Público B) Carácteres do Dereito Internacional Público C) Funcións do Dereito Internacional Público	
Lección 2.- A formación do Dereito internacional público	1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público 2. Os Tratados Internacionais A) O procedemento de celebración dos Tratados B) A aplicación dos Tratados 3. O costume e os principios xerais 4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais 5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos	
II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público		
A) O ESTADO		
Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público	1. Os elementos constitutivos do Estado 2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos 3.As inmunidades do Estado 4.A sucesión de Estados	

Lección 4.- O territorio do Estado	1.Concepto e natureza do territorio 2.Modos de adquisición do territorio 3.A delimitación do territorio A) As fronteiras B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza 4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado
Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	1.A evolución do Dereito Mar: factores e intereses 2.Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados 3.Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados 4.Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	1.O espazo aéreo 2.Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriais dos Estados: O espazo ultraterrrestre
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	1.Os cursos de auga internacionais 2.As canles internacionais 3.Os espazos polares 4.Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional
Lección 8.-A poboación do Estado	1.A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro 2.A condición xurídica do estranxeiro 3.Réximes cualificados de extranxería
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	1.Os órganos centrais 2.A representación diplomática 3.As oficinas consulares
B) AS ORGANIZACIONS INTERNACIONAIS	
Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Concepto 3.Estrutura e formación da vontade 4.Personalidade xurídica internacional 5.Clases
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Propósitos e principios 3.Os membros 4.A estrutura institucional 5.As principais funcións
C) A PERSONA HUMANA	
Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	1.A subxetividade internacional do individuo 2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais 3.A responsabilidade internacional do individuo 4.A protección dos Dereitos Humanos
III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO	
Lección 13.-A responsabilidade internacional	1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional 2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos 3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	1.A protección diplomática 2.As medidas de autotutela 3.Os procedementos institucionalizados
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	1.As controversias internacionais 2.Os procedementos non xurisdicionais de solución de controversias 3.Os procedementos xurisdicionais de solución de controversias
Lección 16.-O control do uso da forza	1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza 2.A reglamentación dos conflitos armados 3.O Dereito Internacional Humanitario

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	23.5	30.4	53.9
Sesión maxistral	53	93	146

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	23.1	23.1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula dividiranse en diversas actividades nas que o alumno adquire un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os principais instrumentos xurídicos internacionais.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da asignatura

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que xunto coas sesións maxistrais e as clases prácticas e de acción tutorial tamén segue sendo fundamental a tutoría individualiza coa finalidade de atender as dúbidas e orientacións necesarias para cada alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo de aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor. Este traballo de aula valorarase ata un máximo de 2 puntos.	20	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE43 CE44 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento sobre epígrafes do programa. Esta proba escrita valorarase ata un máximo de 8 puntos. Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben ter unha nota mínima nesta proba dun 3,5 para que se some a nota dos traballos na aula.	80	CB2 CB3 CB5 CG4 CE43 CE44 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O primeiro día de clase, entregaráselles unha **"ficha de opción de avaliación"**, que deberán entregar ao profesor, no prazo dunha semana, e na que **deben optar entre o sistema de avaliación continua** ou o **sistema de avaliación final**. Se optan pola avaliación continúa, na primeira oportunidade de exame, non poderán acudir á modalidade de avaliación final.

Aqueles alumnos que non se sometan á avaliación continúa, a proba a realizar, **modalidade avaliación final**, constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará el 100% da cualificación.

Os alumnos que, optando polo "sistema de *evaluación continúa", non superen a materia na primeira oportunidade, conservaráselles a nota que obtivesen na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño)

O exame correspondente á **Convocatoria "Fin de carreira"** desenvolverase igual que o da modalidade avaliación final.

Calendario de examen da asignatura: "As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016"

Bibliografía. Fontes de información

Díez de Velasco, M, Instituciones de Derecho Internacional Público, 18ª edic, 2013, Tecnos

Díez de Velasco, M, Las Organizaciones Internacionales, 10ª edic, 2010, Tecnos

Carrillo Salcedo, J.A, El Derecho Internacional en perspectiva histórica, 1991, Tecnos

Pastor Ridruejo, J.A, Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales, 17ª edic, 2013, Tecnos

Mariño Menéndez, Derecho Internacional Público, 2007, Trotta

Andrés Sáenz de Santa María, P, Sistema de Derecho Internacional Público, 2012, Civitas

Remiro Brotons y otros, Derecho Internacional. Curso General, 2010, Tirant lo blanch

Sánchez, V.M, Derecho Internacional Público, 2012, Huygens Editorial

Jiménez Piernas, C, Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea, 2011, Tecnos

Sobrino Heredia, JM, Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea, 2012, Netbiblo

Casanovas,O; Rodrigo,A, Compendio de Derecho Internacional Público, 2ª edic., 2013,

Casado Raigon, R, Derecho Internacional. Parte General, 2013, Tecnos

Os alumnos deben acudir a clase cunha Recopilación Textos Internacionais e da Unión Europea

Recomendacións

Outros comentarios

Para a preparación desta materia recoméndase o manual do Prof. Díez de Velasco

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito da Unión Europea				
Materia	Dereito da Unión Europea			
Código	V08G081V01304			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Gestoso, María Noemí			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE45	Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	- saber
CE46	Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as CE45 súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	
Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario.	CE46
Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	CG1
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	CG2
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	CG3
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	CG4
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	CT1
Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	CT2
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	CT3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.	CT4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	- Antecedentes históricos da UE - O proceso de profundización da UE: a revisión dos Tratados comunitarios - A adhesión de novos Estados
Tema 2. A especificidade do fenómeno comunitario fronte ao ordenamento internacional	- Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional - Valores, obxectivos e principios - Sistema de competencias
Tema 3. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interno (I)	- A integración europea no marco das formas de Estado - O Dereito orixinario e o concepto de Constitución
Tema 4. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interno (II)	- Bases constitucionais da pertenza á Unión Europea - A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito - A pertenza á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	- Consideracións xerais: principios e medios - O Consello Europeo - O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	- O Parlamento Europeo - A Comisión - Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	- O Dereito orixinario - O Dereito derivado - O proceso de formación do Dereito derivado

Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	- As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros - Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado - Desenvolvo e execución do Dereito da UE
Tema 9- Sistema xudicial da Unión Europea	- O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento - Sistema de recursos ante o *TJUE - A cuestión *prejudicial: cooperación entre o *TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): Dereitos humanos e cidadanía europea	- O proceso de incorporación dos dereitos no Dereito da UE - A Carta de Dereitos Fundamentais da UE - A cidadanía europea
Tema 11. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): As liberdades fundamentais do mercado interior	- O proceso de integración económica - A libre circulación de mercadorías e capitais - A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. A aplicación do dereito da Unión Europea (II): As Políticas da UE	- As políticas comúns da Unión - As políticas compartidas da Unión - As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13: Acción exterior da Unión Europea: Política exterior e de *seguridade común	- A personalidade internacional da UE - As competencias internacionais da UE - A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesual na Unión Europea	- Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza - Control de fronteiras, asilo e inmigración - Cooperación xudicial, civil e penal - Cooperación policial en materia penal

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	30	45
Sesión maxistral	36	54.5	90.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	14.5	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos da aula serán, entre outros, lectura e comentario e preguntas sobre textos, resolución de casos prácticos ou exposición de traballos na aula coa finalidade que o alumno complete coñecementos. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada para liquidar dúbidas e orientar sobre os temas expostos e os traballos da aula
Traballos de aula	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada para liquidar dúbidas e orientar sobre os temas expostos e os traballos da aula

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	No traballo da aula valorarase a participación e actividades e respostas que se proporciñen nos casos prácticos, debates e outras actividades que se realicen xa sexa na propia aula ou mediante traballos ou casos que pida o profesor que se entreguen ou mesmo mediante probas curtas tipo test sobre a materia e a súa aplicación.	20	CB2 CB3 CE45 CE46 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de preguntas sobre contidos propios da materia.	80	CB1 CB4 CB5 CG2 CE45 CE46 CT2
--	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

EVALUACION: A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: A área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público. Antes do comezo das clases determinarase que temas concretos e en que períodos impartiranse por profesores das respectivas áreas de coñecemento. A área de Dereito Internacional Público impartirá os temas 1 e 2; 5-8 e o 13, que serán impartidos na primeira metade do cuadrimestre. A área de Dereito constitucional impartirá as leccións 3 e 4; 9-12; 14, que serán impartidas na segunda metade do cuadrimestre. En canto ás dúas primeiras semanas do cuadrimestre, que se dedican a clases intensivas teóricas, serán impartidas en primeiro lugar pola área de Dereito Internacional Público e a continuación pola área de Dereito constitucional. As datas e horarios das probas de avaliación das *diferntes convocatorias *sona as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de respostas longas. PRIMEIRA CONVOCATORIA: A) A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de diferentes preguntas sobre o contido da materia. B) Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de diferentes preguntas do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante. NA SEGUNDA CONVOCATORIA: A) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. B) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA A avaliación constará de preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final. NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso.

Bibliografía. Fontes de información

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, Lecciones de Derecho comunitario europeo, Ariel, ult.ed.
Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, Curso de Derecho de la Unión Europea, Tecnos, ult.ed.
Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), Las Organizaciones Internacionales, Tecnos, ult.ed.
Mangas Martín, A y Liñán Nogueras, D.J, Instituciones y Derecho de la Unión Europea, Tecnos, ult.ed.
Sánchez, Víctor, M (dir), Derecho de la Unión Europea, Huygens, ult.ed.
Sobrino Heredia, J.M , Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea, Netbiblo, ult.ed.
Sánchez Ramos, B (dir), La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa, Tirant lo blanch, ult.ed.
García Gestoso, N, Soberanía y Unión Europea. Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución, Atelier, ult.ed.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103
Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito internacional público/V08G081V01303

Outros comentarios

O Manual recomendado para preparar a materia é o dos Profesores Mangas Martín e Liñán Nogueras

Esta materia no PCEO Grao en Administracion e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º Curso con esta mesma guía.

A docencia dun dos grupos desta materia será impartida en inglés.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo I				
Materia	Dereito administrativo I			
Código	V08G081V01401			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Fernández Acevedo, Rafael			
Profesorado	Fernández Acevedo, Rafael Lareo Jiménez, Jacinto Ruíz Cenicerós, Mauricio			
Correo-e	racevedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio de las cuestiones principales de parte general del Derecho Administrativo			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- Saber estar / ser
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE19	Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doctrinais	- saber
CE20	Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións xurídico-administrativas, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo. En particular, deberá coñecer con detalle as Administracións públicas, a súa organización e a súa actividade, os actos administrativos, o procedemento, os recursos administrativos, así como a contratación do sector público.	CB1 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE19 CE20 CT1 CT2 CT3 CT5
--	---

Contidos

Tema

Tema 1- O Dereito Administrativo e a Administración pública: concepto e caracteres; fontes, en particular o Regulamento.	1. O Dereito administrativo determinado polo concepto de Administración pública 2. Caracteres do Dereito administrativo 3. O ordenamento xurídico 4. O Dereito administrativo e normas con forza de lei 5. O regulamento a. Concepto b. Xustificación da potestade regulamentaria c. Distinción entre os regulamentos e os actos administrativos d. A *inderogabilidade singular dos regulamentos e. As relacións entre a lei e o regulamento *f. Clases de regulamentos *g. Límites formais e materiais que condicionan a validez dos regulamentos *h. Os regulamentos ilegais. Técnicas de control da legalidade dos regulamentos
Tema 2- Os suxeitos: As Administracións públicas e a súa organización. O administrado	1. As Administracións públicas a. Personalidade xurídica da Administración b. A diversidade de Administracións públicas c. A capacidade das persoas xurídicas públicas d. Os órganos administrativos. A competencia e. A organización das Administracións territoriais españolas f. A organización das Administracións institucionais e entes corporativos 2. O administrado a. Relacións de supremacía ou *sujeción xeral e especial b. A capacidade de obrar e as súas circunstancias modificativas c. As situacións xurídicas subxectivas
Tema 3- Fundamentos da actividade administrativa: o principio de legalidade da Administración	1. Contido do principio de legalidade 2. Concepto de potestade 3. As técnicas de atribución de potestades á Administración 4. Clases de potestades administrativas 5. En especial, a potestade discrecional e a súa distinción respecto dos conceptos xurídicos indeterminados 6. Técnicas de control da discrecionalidade

Tema 4- Os actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. O silencio administrativo	1. Concepto de acto administrativo 2. Elementos dos actos administrativos 3. Clases de actos administrativos: relevancia dos diferentes criterios 4. A eficacia dos actos administrativos a. Concepto b. A eficacia inmediata c. Excepcións á eficacia inmediata: i. Eficacia demorada; notificación e publicación dos actos administrativos ii. Eficacia anticipada 5. Teoría da invalidez: graos de invalidez dos actos administrativos a. A anulabilidade dos actos administrativos b. Nulidade absoluta ou de pleno dereito c. Irregularidades non invalidantes 6. O problema da inactividade da Administración a. O deber de resolver e notificar. Prazos b. Efectos do silencio administrativo c. Procedementos iniciados a solicitude do interesado d. Procedementos iniciados de oficio. Caducidade e. Natureza xurídica do silencio administrativo: ficción legal ou acto presunto. A eficacia dos actos presuntos f. Os prazos para recorrer o silencio administrativo g. O silencio administrativo no Dereito urbanístico
Tema 5: O procedemento administrativo	1. O procedemento administrativo común e procedementos administrativos 2. Os principios xerais do procedemento 3. Os interesados 4. Termos e prazos: o seu cómputo 5. Fases do procedemento administrativo: iniciación, instrución e finalización
Tema 6- Os recursos administrativos	1. Concepto e características dos recursos administrativos. Procedementos alternativos de impugnación ou reclamación 2. Clases de recursos administrativos a) Recursos ordinarios: alzada e reposición c) Recurso extraordinario: revisión d) Recursos especiais 3. A revogación dos actos administrativos a) Revogación por motivos de legalidade: a revisión de actos nulos e anulables b) Revogación por motivos de oportunidade 4. A rectificación de erros materiais, de feito ou aritméticos. As reclamacións previas ás vías civil e social 6. A suspensión da eficacia dos actos administrativos en caso de recurso administrativo ou de revisión de oficio
Tema 7- Coacción administrativa. En particular, a execución dos actos administrativos	1. A execución forzosa dos actos administrativos a. Os orzamentos da execución b. Principios do procedemento de execución c. Medios de execución forzosa 2. A coacción directa 3. A vía de feito
Tema 8- Contratos do sector público	1. Introducción: convenios e contratos. Relevancia do Dereito da Unión Europea 2. Ámbito subxectivo 3. Negocios e contratos excluídos 4. Contratos do sector público: criterios de delimitación, sistema de fontes e réxime xurídico 5. As partes no contrato 6. Obxecto, prezo, contía do contrato e garantías 7. A preparación dos contratos. Selección do contratista, adxudicación e formalización dos contratos. 8. Racionalización técnica da contratación 9. A organización administrativa para a xestión da contratación 10. Réxime de invalidez e recurso especial en materia de contratación 11. Efectos, cumprimento e extinción dos contratos. En particular, as prerrogativas da Administración, a modificación dos contratos e as técnicas de garantía do equilibrio económico-financeiro 12. Os contratos administrativos típicos

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminarios	22.5	48.5	71
Sesión maxistral	52	60	112
Probas de resposta curta	1	40	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia a impartir
Seminarios	Desenvolveranse as seguintes actividades coa finalidade de repasar ou profundar nos contidos abordados nas sesións maxistrais: Resolución de supostos prácticos; análise de contidos específicos; postas en común e resolución de dúbidas; realización dunha ou varias probas obxectivas; preparación dun recurso administrativo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor das cuestións principais de cada un dos temas que integran os contidos da guía docente, fomentando a participación dos/as estudantes mediante preguntas.

Atención personalizada	
	Descrición
Seminarios	Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos
Sesión maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Avaliarase a asistencia activa do estudante, é dicir, a asistencia máis a participación de calidade. A mera asistencia non se valora.	40	CB1 CB3 CB4 CG1 CG3 CG4 CE19 CE20 CT1 CT3 CT5
Sesión maxistral	Avaliarase a asistencia activa do estudante, é dicir, a asistencia máis a participación de calidade. A mera asistencia non se valora.	10	CB1 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE19 CE20 CT1 CT2 CT3 CT5

Probas de resposta curta	O estudante terá que responder varias preguntas (de corte teórico e/ou práctico), podendo utilizar textos legais.	50	CB1 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE19 CE20 CT1 CT2 CT3 CT5
-----------------------------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para participar na avaliación continua será requisito indispensable que o/a estudante suba a súa ficha de estudante á plataforma TEMA antes de que conclúa o primeiro mes de clase.

As cualificacións

obtidas na avaliación continua manterase na segunda convocatoria do curso académico. Para superar a materia é preciso obter un aprobado entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 5, sumándose á puntuación obtida no devandito exame a que correspondese na avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 2,5 sobre 5 no exame final.

En todas as

convocatorias o exame final poderá consistir en probas prácticas (resolución de casos prácticos), probas de resposta curta e/ou probas de resposta longa.

Por acordo da Xunta de Facultade, os/as estudantes

que non sigan a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico-práctico sobre o 100%, distinto do anterior, no que se avalíe a adquisición de todas as competencias globais da materia.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exame:

Os/as estudantes realizarán un exame teórico-práctico sobre a totalidade dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: O 100% da cualificación virá determinado polo resultado do exame teórico-práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das

diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade e publicadas na Web http://cienciasxuridicasedotraballo.webs.uvigo.es/?*lang=é

Bibliografía. Fontes de información

Fernández Ramos, Severiano; Gamero Casado, Eduardo, Manual básico de Derecho Administrativo, última, Tecnos

Fernández Acevedo, Rafael; Valcárcel Fernández, Patricia, La contratación pública a debate: presente y futuro, 2014, Civitas

Martín Rebollo, Luis, Leyes administrativas, última, Aranzadi

É inescusable para o estudo da materia, realización de casos prácticos, seminarios, etc., que o/a estudante manexe os textos legais que conteñen as regulacións a que se aludirá na explicación de cada lección do programa na súa versión actualizada. Destes textos legais existen edicións soltas publicadas polo BOE e outras editoriais (Civitas, Tecnos, Aranzadi, etc.). Tamén hai recompilacións que facilitan moito o traballo. Destas recompilacións lexislativas recoméndase Leis administrativas (Pamplona: Aranzadi, última edición).

É recomendable complementar o estudo cos manuais e monografías recomendados.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo II/V08G081V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal II				
Materia	Dereito penal II			
Código	V08G081V01402			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta Valeije Álvarez, María Inmaculada			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			- saber - saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			- saber - saber facer
CE53	Coñecer as distintas figuras delituosas (delitos e faltas) contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal			- saber - saber facer
CE54	Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica			- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber - saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			- saber - saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
CE53 - Coñecer as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.				CB2 CB3 CG1 CG3 CE53 CT1 CT5
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.				CB2 CB3 CG1 CG3 CG4 CE54 CT1 CT5

Contidos	
Tema	
Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos contra a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións.
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.
Lección 6. Delitos contra a liberdade e indemnidade sexuais.	I. Agresións sexuais. II. Abusos sexuais. III. Abusos e agresións sexuais a menores de dezaseis anos. IV. Acoso sexual. V. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. VI. Delitos relativos á prostitución e á explotación e á corrupción de menores. VII. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.
Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debers de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou persoas con discapacidade necesitadas de especial protección.
Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Administración desleal. 3. Apropiación indevida. II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns estranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns estranxeiros.
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servizos de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.
Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.	I. Prevaricación. II. Omisión dos debers de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrución á xusticia e deslealdade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.
Lección 19. Delitos contra a orde pública.	I. atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	69	103
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	27	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se fomulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase no horario habitual de titorías dos/as profesores/as da materia publicado no centro.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA Haberá tres probas parciais tipo test puntuadas de 0 a 10 puntos cada unha delas. Cada unha das tres probas comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia. As dúas primeiras probas celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral. A terceira proba celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos de nota media entre as tres probas. SISTEMA DE EXAME FINAL Para quen non opte polo sistema de avaliación conitnua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia. O exame final celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final. RESULTADOS DE APRENDIZAXE Coñecer as distintas figuras delictivas contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal. Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando axeitadamente as fontes, os principios e valores constitucionais e a argumentación xurídica.	100	CB2 CB3 CG1 CG3 CG4 CE53 CE54 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Primeira oportunidade (maio 2016).

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA

Haberá tres probas parciais de tipo test puntuadas de 0 a 10 puntos cada unha delas.

Cada unha das tres probas comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia.

As dúas primeiras probas celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral. A terceira proba celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos de nota media entre as tres probas.

O/a alumno/a que acuda á primeira proba parcial e manifeste así o seu interese por acollerse ao sistema de avaliación continua, será avaliado/a na primeira oportunidade consonte aos criterios previamente establecidos (puntuación media das tres probas parciais) e non terá dereito a ser avaliado/a nesta oportunidade consonte a un exame final que constitúa o 100% da cualificación na materia.

En consecuencia, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Se realizada a primeira proba parcial a alumna ou o alumno non se presentan á seguinte ou seguintes, a calificación destas será de 0 puntos, que fará media coa nota da primeira.

b) SISTEMA DE EXAME FINAL

Para quen non opte polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrarase na data oficial segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

2. Segunda oportunidade (xullo 2016).

Consistirá para todos/as os/as alumnos/as nun único exame final tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

3. Convocatoria de "fin de carreira"

Para aqueles/as alumnos/as que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame consistirá nunha proba tipo test que comprenderá a totalidade do temario e que constitúe o 100% da calificación da materia.

O exame final celebrarase na data oficial de exame segundo o calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015-2016.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos no exame final.

Bibliografía. Fontes de información

ACLARACIÓN PREVIA SOBRE A BIBLIOGRAFÍA:

As Leis Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, e 2/2015, de 30 de marzo, de reforma do Código Penal (en vigor dende o 1 de xullo 2015) introduciron importantes reformas no Código Penal que teñen que terse en conta para un axeitado manexo da bibliografía aquí citada que fose publicada con anterioridade a ditas reformas.

Pola mesma razón, esta bibliografía é suscetible de actualización ao inicio do cuatrimestre (xaneiro 2016) no caso de que se tiveran publicado entón novas obras (ou novas edicións das obras aquí referenciadas), adaptadas ás reformas das LO 1/2015 e 2/2015.

MUÑOZ CONDE, Francisco, Derecho penal, parte especial, 19ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2013 (previsible actualización 2015).

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (dir)/RAGUÉS I VALLÉS (coord.), Lecciones de Derecho penal: Parte Especial, 4ª ed., Atelier, Barcelona, 2015.

VIVES ANTÓN, Tomás/ ORTS BERENGUER, Enrique/CARBONELL MATEU, JuanCarlos/GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, Derecho penal. Parte Especial, 3ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2010

ORTS BERENGUER, Enrique (ed.), Derecho penal. Parte Especial, 2ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2008

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis/MATALLÍN EVANGELIO, Ángela/ORTSBERENGUER, Enrique/ROIG TORRES, Margarita, Esquemas de Derecho Penal. Parte Especial. Tomo VII, 2ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2010

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, Derecho Penal Español, Parte Especial, 6ª ed., Atelier, Barcelona, 2010

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho penal, parte especial. Vol.I. Laprotección penal de los intereses jurídicos personales. (Adaptado a las reformas de 2010 del Código penal), Iustel, Madrid, 2010

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho penal, parte especial. Vol.II.Delitos contra las relaciones familiares, contra el patrimonio y el orden socioeconómico, Iustel, Madrid, 2012

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho penal, parte especial. Vol.III, Iustel, Madrid, 2012

GÓMEZ RIVERO, María del Carmen (Coord.), Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte especial, Tecnos, Madrid, 2010

SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAILLO, Alfonso, Curso de Derecho Penal. Parte especial, Dykinson, Madrid, 2012

LAMARCA PÉREZ, Carmen, Derecho penal: parte especial, 6ª ed., Colex, Madrid, 2011

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.)/MORALES PRATS, Fermín (coord.), Comentarios a la Parte Especial del Derecho Penal, 9ª ed., Aranzadi, Pamplona, 2011

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.), Comentario a la reforma penal de 2015, Aranzadi, 2015.

ARROYO ZAPATERO, Luis, Comentarios al Código Penal, Iustel, Madrid, 2007

CARDONA TORRES, Juan, Derecho penal, parte especial, adaptado a la reforma de la Ley Orgánica 5/2010, de 22 de junio, Bosch, Barcelona, 2010

COBO DEL ROSAL, Manuel (coord.), Derecho Penal Español: Parte Especial, 2ª ed., Dykinson, Madrid, 2005

TERRADILLOS BASOCO (coord.), Derecho penal, parte especial, Iustel, Madrid, 2011

GARCÍA VALDÉS, Carlos/MESTRE DELGADO, Esteban/FIGUEROA NAVARRO, Carmen, Lecciones de Derecho penal, parte especial: (adaptadas a la docencia del plan Bolonia), Edisofer, Madrid, 2011

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito penal de empresa/V08G080V01923

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito penal I/V08G081V01302

Outros comentarios

É imprescindible acudir á aula co texto do Código Penal vixente.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Sistema xudicial español e proceso civil				
Materia	Sistema xudicial español e proceso civil			
Código	V08G081V01403			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Teixeira Rodríguez, Xulio			
Profesorado	Cachaldora Calderón, Xosé Antón González Vázquez, María Rosario Grande Seara, Pablo Teixeira Rodríguez, Xulio			
Correo-e	xteixeira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil se estrutura en dous partes. Na primeira parte, á que se dedicará 1/3 da carga lectiva, estúdase, basicamente, o concepto e garantías da xurisdicción, a organización dos órganos xurisdiccionais, o persoal dos órganos xurisdiccionais e o colaborador, así como os principios rectores do proceso. A segunda parte, que ocupará os 2/3 da carga lectiva, dedícase ao estudo do proceso civil: suxeitos e obxecto do proceso; desenvolvemento do proceso nas súas distintas modalidades; a proba no proceso civil; as medidas cautelares; os recursos e a execución forzosa.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			- saber facer
CE32	Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da U.E., a organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza, así como as institucións básicas do proceso civil e as súas modalidades procedimentais.			
CE33	Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter civil e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual civil			
CE36	Coñecer as particularidades dos procesos civís e penais especiais (ou con especialidades) previstos no noso ordenamento xurídico, así como o réxime xurídico dos métodos alternativos de solución de conflitos (MASC)			
CE37	Ser capaz de identificar a canle procesual ou extraprocesal máis adecuado para a solución eficaz dos distintos tipos de conflitos, e de interpretar e aplicar correctamente o seu específico réxime xurídico			
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			- saber - saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

O coñecemento por parte dos estudantes do organigrama xurisdiccional español e da Unión Europea; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da administración de xustiza e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades procedimentais.

CB2
CB3
CB4
CG1
CG3
CE32
CE33
CE36
CE37
CT1
CT5

Coñecemento polo estudante do funcionamento práctico do proceso civil e das súas modalidades procedimentais.

CB2
CB3
CB4
CG1
CG3
CE32
CE33
CE36
CE37
CT1
CT5

Contidos

Tema

I.- SISTEMA JUDICIAL ESPAÑOL

- 1.- A Xurisdicción e os órganos xurisdiccionais.
- 2.- Os Xuíces e Maxistrados.
- 3.- O Ministerio Fiscal.
- 4.- Avogados e Procuradores.
- 5.- A Oficina Xudicial.
- 6.- Órganos colaboradores co sistema xudicial.
- 7.- Dereito a tutela xudicial efectiva.
- 8.- As ordes xurisdiccionais.
- 9.- Actos procesales e actos de comunicación.
- 10.- A cooperación xudicial interna e internacional.
- 11.- O custo da Administración de Xustiza.
- 12.- Modalidades procedimentais: procesos ordinarios, sumarios e especiais.
- 13.- Os custos do proceso e a asistencia xurídica gratuita.

II.- PROCESO CIVIL

- 1.- Principios informadores.
- 2.- Demanda e contestación á demanda.
- 3.- Audiencia previa.
- 4.- Xuízo.
- 5.- Medios de proba.
- 6.- Sentenza.
- 7.- Terminación anticipada do proceso.
- 8.- Efectos do proceso.
- 9.- Recursos.
- 10.- Medidas cautelares.
- 11.- Execución.
- 12.- Xurisdicción voluntaria

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	50	77	127
Estudo de casos/análises de situacións	22	40	62
Estudos/actividades previos	0	31.5	31.5
Probas de tipo test	2	0	2
Estudo de casos/análise de situacións	1.5	0	1.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de conecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Estudos/actividades previos	Recopilación e lectura de forma autónoma por parte do alumnado da documentación recomendada polo profesor que lles facilite o seguimento posterior das sesións maxistrais.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Estudo de casos/análises de situacións	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Ao longo do cuadrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test (1 da parte de Sistema Xudicial Español e 1 da parte de Proceso Civil). Estas probas non liberan materia de cara ao exame final.	25	CG1 CE32 CE33 CE36 CE37 CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Na data que se indique na planificación docente da materia realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudio dun caso. Esta proba será sobre a parte de Proceso Civil.	25	CB2 CB3 CB4 CG3 CE32 CE33 CE36 CE37 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico oral, que comprende toda a materia.	50	CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CE32 CE33 CE36 CE37 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (xaneiro) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final. 1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. O sistema de avaliación continua consistirá en: a.- 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 25% da cualificación final. b.- 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada na planificación docente e que representará o 25% da cualificación final. c.- 1 proba teórica oral, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de

exames e que representará o 50% da cualificación final. En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba oral polo menos un 5 sobre 10. Notas importantes: a.- Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica oral, a proba práctica escrita e as 2 probas teóricas tipo test. b.- Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (xaneiro), de facer a segunda convocatoria (xullo) poderán optar por: - Que se lles manteña a cualificación obtida en próbalas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso, nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 50% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia. - Facer un exame final nos términos que se indican a continuación. 2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos/as que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser evaluados conforme a este sistema, serán evaluados/as, tanto na primeira como na segunda convocatoria, mediante un exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. Devandito exame constará de: a.- Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso, que versará sobre a parte de Proceso Civil. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final. b.- Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final. Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o/a alumno/a terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica, un 4 sobre 8. 3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA. Na convocatoria de fin de carreira os/as alumnos/as serán evaluados mediante un exame final teórico e práctico, nos términos expostos anteriormente, que representará o 100% da cualificación final. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015/2016.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA.

- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Introducción al Derecho Procesal, Valencia, última edición.
- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Civil. Parte General, Valencia, última edición.
- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Civil. Parte Especial, Valencia, última edición.
- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., Derecho Jurisdiccional I. Parte General, Tirant lo Blanch, Valencia, última edición.
- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil, Valencia, última edición.
- GIMENO SENDRA, V., Introducción al Derecho Procesal, Madrid, última edición.
- GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Civil, T. I, Madrid, última edición.
- GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Civil, T. II, Madrid, última edición.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA.

- DE LA OLIVA SANTOS, A., Díez-PICAZO GIMENEZ, I., Derecho procesal civil. El proceso de declaración, (con Díez-Picazo Giménez, I.), Madrid, última edición.
- DE LA OLIVA SANTOS, A., Díez-PICAZO GIMENEZ, I., VEGAS TORRES, J., Derecho procesal civil. Ejecución forzosa. Procesos especiales, Madrid, última edición.
- ORTELLS RAMOS, M. (y otros), Derecho Procesal. Introducción, Pamplona, última edición.
- ORTELLS RAMOS, M. (y otros), Derecho Procesal Civil, última edición.
- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., El nuevo proceso civil, Valencia, 2001.
- ALONSO-CUEVILLAS, J. (y otros), Instituciones del nuevo proceso civil. Comentarios sistemáticos a la Ley 1/2000, Barcelona, 2000.
- CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., y MORENO CATENA, V. (Coords), Nueva Ley de Enjuiciamiento Civil (V vols.), Madrid, 2000.
- ESCRIBANO MORA, F. (Coord.), El proceso civil. Doctrina, jurisprudencia y formularios, Valencia, 2001.
- FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, RIFÁ SOLER, VALLS GOMBAU (Coords.) Comentarios a la nueva Ley de Enjuiciamiento Civil, Barcelona, 2000.
- GARBERÍ LLOBREGAT, J. (Dir), Los procesos civiles. Comentarios a la nueva Ley de Enjuiciamiento Civil con formularios y jurisprudencia (5 vols.), Barcelona, 2001.
- CORDÓN MORENO, ARMENTA DEU, MUERZA ESPARZA y TAPIA FERNÁNDEZ (Coords). Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Civil (2 vols), Pamplona, 2001.
- DE LA OLIVA SANTOS, A. (y otros), Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Civil, Madrid, 2001.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil II. Dereitos reais				
Materia	Dereito civil II. Dereitos reais			
Código	V08G081V01404			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
Profesorado	Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
Correo-e	ammarino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter obrigatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a publicidade rexistral. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trata os aspectos esenciais do Dereito civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual.	CT1 CT3 CT5

Contidos	
Tema	
Tema 1: A relación xurídico-real.	O dereito real: concepto e clases. Figuras intermedias entre o dereito real e o dereito persoal. O xogo da autonomía da vontade nos dereitos reais.
Tema 2: A adquisición dos dereitos reais	Os modos de adquirir: concepto e clasificación. Art. 609 Cc. Teoría do título e o modo. A usucapión. Clases. Requisitos xerais. Requisitos especiais da usucapión ordinaria. Renuncia e efectos. Referencia ao tratamento penal da usurpación.
Tema 3:A extinción e a perda do dereito real.	Causas de extinción e perda. Referencia á consolidación
Tema 4:Dereito real de propiedade	1.O dereito real de propiedade: evolución histórica e concepto actual. Estrutura. Contido do dereito de propiedade: facultades que o integran.Extensión do dereito de propiedade. Límites do dereito de propiedade. Limitacións impostas pola vontade do transmitente.
Tema 5: A ocupación.	O achado. O tesouro oculto. A accesión. A accesión investida
Tema 6: As accións protectoras do dereito real de propiedade. A acción reivindicatoria	Indicacións xerais. A acción reivindicatoria: concepto, requisitos e efectos. A acción negatoria. A denominada acción de cerramento de leiras. A acción ad exhibendum. A acción de deslinde e amojonamiento.
Tema 7: A comunidade de bens. A comunidade romana e a comunidade germánica. A comunidade ordinaria en de o Dereito civil estatal.	A comunidade de bens: concepto e clases. As comunidades "romana" e germánica". A comunidade ordinaria no dereito civil estatal.Alleamento ou disposición da cota privativa. A división da cousa común: efectos.

Tema 8: A propiedade horizontal. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.	Concepto e normativa. Estatutos e normas de réxime interior. Modalidades constitución e título constitutivo. Elementos comúns e privativos. Propiedade das partes privativas e copropiedade dos elementos comúns. Obrigacións do propietario. A cota de participación. Fondo de reserva. Réxime de administración e de representación da comunidade de propietarios. Extinción. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.
Tema 9: Os dereitos reais limitados de goce e goce. O usufructo. A servidume.	O usufructo: concepto e caracteres. constitución. Suxeitos e obxecto do *usufructo. Contido do usufructo segundo o Cc. A conservación da forma e a sustancia. Dereitos e facultades do *usufrutuário. Dereitos do nó propietario. Extinción do *usufructo. Dereitos de uso e habitación. As servidumes: concepto e caracteres. Clases. Constitución. contido. Servidumes legais e persoais. Servidume de paso: dereito civil de Galicia e Cc. A superficie. Dereitos de voo e subsolo
Tema 10: Os dereitos reais limitados de garantía. A hipoteca. A peza	Dereitos reais limitados de garantía. Dereito real de hipoteca: concepto e caracteres. Clases. Constitución. Contido: extensión e efectos da hipoteca. Satisfacción do crédito hipotecario. Modificación e extinción de hipoteca. Dereito real de peza. Constitución. Contido. Extinción. Hipoteca mobiliaria e peza sen desprazamento. Referencia ao Rexistro de bens mobles.
Tema 11: Os dereitos reais limitados de adquisición preferente: o tanteo, o retracto e a opción.	Concepto. Clases. Dereito real de tanteo voluntario. Dereito de retracto voluntario. o retracto convencional. Tanteos legais. retractos legais. Dereito real de opción
Tema 12: Os modos de publicidade dos dereitos reais. A posesión. O Rexistro da Propiedade e o Rexistro de bens mobles	Formas de publicidade e de aparencia. A posesión. Estrutura da relación posesoria. Posesión natural e posesión civil. Modos de adquirir a posesión e capacidade requirida. conservación, perda e recuperación da posesión. Liquidación do estado *posesorio: froitos, gastos e responsabilidade por deterioracións ou perdas. Efectos da posesión mentres subsiste: as presuncións posesorias. A posesión de BF de cousas mobles: o art. 464 Cc. A protección posesoria. O rexistro da propiedade e o rexistro de bens mobles.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	16	31
Sesión maxistral	36	35	71
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	33	33
Estudo de casos/análise de situacións	0	10	10
Traballos e proxectos	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).

Estudo de casos/análises de situacións	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
--	--

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas sobre os temas explicados. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa	70	CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	20	CT1 CT3 CT5
Traballos e proxectos	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupales	10	CT1 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha. O alumnado que non se acolla á avaliación *continúa por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do primeiro período para o segundo. O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segundo sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación.

Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha)&*nbsp;e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

Alumnado con necesidades especiais: realízase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo.

As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Lasarte Álvarez, C., Compendio de Derechos Reales. Derechos Reales e Hipotecario, Marcial Pons, última edición

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., , Sistema de Derecho civil, volumen III, Tecnos, última edición

ALBALADEJO, M., , Derecho civil, tomo III, Edisofer, última edición

O`CALLAGHAN, X, Compendio de Derecho civil, tomo III, Edersa, última edición

Código Civil actualizado, , ,

Ley 2/2006 de Derecho Civil de Galicia, , ,

O alumno deberá utilizar últimas edicións destes libros, que non suplen as sesións presenciais xa que teñen carácter

auxiliar das explicacións

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil III. Familia e sucesións				
Materia	Dereito civil III. Familia e sucesións			
Código	V08G081V01501			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Martínez Hens, Elena			
Profesorado	Martínez Hens, Elena			
Correo-e	mhens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no primeiro cuadrimestre do terceiro curso do Grao de Dereito na Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo de Vigo. Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitindo coñecer institucións xurídicas esenciais nos devanditos ámbitos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE50	Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Familia con especial referencia ao matrimonio, as súas crises e ás institucións de custodia e garda de menores e incapacitados, así como ao dereito de sucesións desde a perspectiva do dereito común e do dereito territorial galego	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado adquirirá coñecementos básicos das normas civís do dereito común e do dereito territorial galego en Dereito de Familia e de Dereito de Sucesións	CE50
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización.	CT1
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	CT3
Habilidade para resolver problemas e interpretar datos.	CT5
Nova	
Nova	

Contidos	
Tema	
Tema 1: O dereito de familia. A familia e as relacións familiares. As unións de feito. Os alimentos.	Novos tipos de familia. As parellas de feito na Lei de Dereito civil de Galicia. O parentesco
Tema 2: O matrimonio: o sistema matrimonial español, o expediente matrimonial e os efectos da celebración do matrimonio.	Formas de celebración do matrimonio. Requisitos formais. Ineficacia do matrimonio
Tema 3: As capitulaciones matrimoniais. As doazóns por razón de matrimonio. Os réximes económicos matrimoniais	As capitulacións no Código civil e no Dereito civil galego. As doazóns *propter nuptias e os seus efectos. A sociedade de gananciales e o réxime de separación de bens
Tema 4: As crises matrimoniais: nulidade, separación e divorcio. Efectos. A garda e custodia dos fillos. A mediación familiar	Efectos persoais e patrimoniais nas crises matrimoniais. Concepto, regulación e oportunidade lexislativa da custodia compartida. A conveniencia da mediación familiar en separacións e divorcios

Tema 5: A patria potestade. Afiliación e as relacións de filiación. A adopción. Institucións tutelar	Dereitos e obrigacións dos pais respecto dos seus fillos. Os efectos persoais e patrimoniais derivados da filiación. Dereitos dos adoptados
Tema 6: Dereito de sucesións. A sucesión mortis causa. Apertura da sucesión, a delación. Capacidade para suceder, el dereito de acrecer. O obxecto da sucesión	O iter sucesorio no Código civil. Vicisitudes e capacidade do sucesor
Tema 7: A herdanza yacente. A adquisición da herdanza e as súas clases. Efectos	Situación especial na herdanza yacente. Formas de adquisición da mesma
Tema 8: A comunidade hereditaria e a partición hereditaria. As operacións particionales	Modalidades de partición hereditaria. Regras establecidas polo lexislador
Tema 9: A sucesión testamentaria. Clases de testamento.	Testamento pechado, aberto e ológrafo. Testamentos especiais.
Tema 10: O contido do testamento. A ineficacia do testamento. A sucesión testada en Galicia.	Causas de ineficacia do testamento.
Tema 11: As substitucións hereditarias. El legado. A revogación do testamento. O testamenteiro.	Modalidades na substitución hereditaria. Causas de revogación do testamento. Suxeitos que poden ser testamenteiros.
Tema 12: A sucesión forzosa: a lexítima e a mellora. A lexítima do cónxuxe viúvo e dos ascendentes. As lexítimas no Dereito civil de Galicia. As reservas.	A sucesión forzosa no Código civil e na Lei de Dereito Civil de Galicia. Diferenzas.
Tema 13: Sucesión non *testamentaria: sucesión intestada e sucesión contractual.	Os pactos sucesorios no Dereito civil de Galicia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Sesión maxistral	36	36	72
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	34.5	34.5
Estudo de casos/análise de situacións	0	13.5	13.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	
Estudo de casos/análise de situacións	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	30	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Como regra xeral, enténdese que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua. Respecto da nota da proba teórica de contidos é imprescindible que o alumno obteña un mínimo de 3 sobre 10 en cada unha das partes do programa: dereito de familia e dereito de sucesións, e que a nota total da proba de contidos, que será a suma das notas de ambas as partes, sexa como mínimo un 4 sobre 10 para poder compensar coa nota das prácticas que, necesariamente, debe ser como

mínimo un 3 sobre 10. O alumno que non se acolla ao sistema de avaliación continua por deixala ou non poder asistir, poderá facer unha proba final na que se formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nun respecto de aqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso práctico, cos mesmos porcentaxes xa indicadas para os que optan polo sistema de avaliación continua. Deberá obter, para compensar unha parte con outra, deberá obter polo menos un 3 sobre 10, no caso práctico e un 4 sobre 10 na proba de contidos. Desta forma, poderá obter o 100% da cualificación.

No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua dunha convocatoria para outra. Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continua cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, é dicir, cos mesmos porcentaxes xa indicadas para os de avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de *evaluación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2015/2016.

Bibliografía. Fontes de información

Albaladejo García, Derecho Civil III,, Edersa,

Lasarte Álvarez, Principios de Derecho Civil III,, Marcial Pons,,

Bercovitz Rodríguez-Cano, Derecho de Familia, Bercal,

VVAA, Código civil, ,

VVAA, Ley 2/2006, de Derecho civil de Galicia, ,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil I				
Materia	Dereito mercantil I			
Código	V08G081V01502			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Costas Comesaña, Julio			
Profesorado	Costas Comesaña, Julio Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo			
Correo-e	alvaro1176@gmail.com			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE3	Coñecer o concepto e fontes do Dereito Mercantil, así como o réxime xurídico do empresario individual e as sociedades mercantís	- saber
CE4	Saber interpretar e aplicar as normas mercantís relativas ao empresario individual e social	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado adquire as competencias descritas, particularmente as indicadas como específicas da materia.	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE3 CE4 CT3 CT5

Contidos

Tema

(*)Concepto e fontes do Dereito Mercantil	Concepto de Dereito Mercantil. Tendencias actuais Fontes
(*)Estatuto xurídico do empresario	O empresario e os seus colaboradores. O rexistro mercantil. A contabilidade do empresario. Elementos materiais da organización empresarial.
(*)Regulación da competencia	Introducción xeral. Dereito de defensa da competencia. Dereito da competencia desleal.
(*)Propiedade industrial	Introducción xeral. Signos distintivos. Invencións.
(*)Dereito de sociedades.	Cuestións xerais. As sociedades personalistas. As sociedades de capital.
(*)Dereito concursal.	Introducción. Presupostos. Administración concursal. Masa activa e pasiva. Terminación do procedemento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	53	138.5	191.5
Seminarios	4	10	14
Prácticas de laboratorio	19.5	0	19.5
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos epígrafes seguindo un esquema de presentación e conclusións
Seminarios	Presentación dun informe por parte do alumnado sobre a base dun caso ou cuestión previamente plantexada
Prácticas de laboratorio	Presentación do problema ou caso práctico, análise polos alumnos, conclusións e debate

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Seminarios: os alumnos expoñen e discuten, baixo a supervisión do docente, os casos e materiais previamente facilitados. Prácticas de laboratorio: a diferenza dos seminarios, o docente plantexa o problema en clase e reparte o material necesario o mesmo día no que se resolve o caso plantexado Lección magistral: o docente incentivará a participación dos alumnos para que éstos poidan plantexar en todo momento as dúbidas que estimen oportunas
Prácticas de laboratorio	Seminarios: os alumnos expoñen e discuten, baixo a supervisión do docente, os casos e materiais previamente facilitados. Prácticas de laboratorio: a diferenza dos seminarios, o docente plantexa o problema en clase e reparte o material necesario o mesmo día no que se resolve o caso plantexado Lección magistral: o docente incentivará a participación dos alumnos para que éstos poidan plantexar en todo momento as dúbidas que estimen oportunas
Sesión maxistral	Seminarios: os alumnos expoñen e discuten, baixo a supervisión do docente, os casos e materiais previamente facilitados. Prácticas de laboratorio: a diferenza dos seminarios, o docente plantexa o problema en clase e reparte o material necesario o mesmo día no que se resolve o caso plantexado Lección magistral: o docente incentivará a participación dos alumnos para que éstos poidan plantexar en todo momento as dúbidas que estimen oportunas

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Seminarios	Se plantexarán dua actividades de seminario coa puntuación máxima de 1 punto en cada unha.	20	CB2 CB3 CB4 CG4 CE3 CE4 CT3 CT5
Prácticas de laboratorio	Se plantexarán cuatro clases prácticas puntuables coa puntuación máxima de 0.5 puntos cada unha.	20	CB2 CB3 CB4 CG4 CE3 CE4 CT3 CT5
Probas de resposta curta	O final do cuatrimestre farase un exame sobre o contido teórico explicado na clase. A nota máxima do exame será de 6 puntos.	60	CB2 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE3 CE4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a asignatura se esixe un mínimo de 3 puntos sobre 6 na proba teórica.

As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira-.

Os alumnos que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán o mesmo examen teórico que o resto de alumnos (con unha calificación máxima do 60%) e, ademais, realizarán un exame con casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (con unha calificación máxima do 40%). Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.

As datas de avaliación son as seguintes:

Convocatoria de fin de carreira: 20 de outubro as 15h.

Convocatoria do 2º período: 7 de maio as 10h.

Convocatoria de xullo: 1 de xullo as 15.30h.

Bibliografía. Fontes de información

Sánchez Calero, Fernando, Instituciones de Derecho Mercantil, Última Edición,

Jiménez Sánchez, Guillermo, Lecciones de Derecho Mercantil, Última Edición,

Uría, R. / Menéndez, A., Curso de Derecho Mercantil, Última Edición,

Vicent Chuliá, Francisco, Introducción al Derecho Mercantil, Última Edición,

AA.VV., Código de Comercio y legislación complementaria, Última Edición,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito mercantil II/V08G080V01503

Outros comentarios

Para un estudio completo de los contenidos que afectan al "Derecho de la Propiedad Industrial y de la Competencia" y al "Derecho Concursal", se recomienda cursar las asignaturas optativas que se ofertan en el Grado.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo II				
Materia	Dereito administrativo II			
Código	V08G081V01503			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Martínez, María Antonia			
Profesorado	Arias Martínez, María Antonia Ruíz Cenicerós, Mauricio Valcárcel Fernández, Patricia			
Correo-e	tona.arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia 'Dereito Administrativo II' trátase de completar o estudo da parte xeral do Dereito administrativo a través da análise do proceso ante a orde xurisdiccional contencioso administrativo. Así mesmo, abórdase o estudo da teoría dos bens da Administración, unha introdución ao réxime do persoal ao servizo da Administración, a teoría das formas da actividade administrativa, as sancións administrativas e a garantía patrimonial do administrado, que comprende as institucións da expropiación forzosa e a responsabilidade patrimonial da Administración.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CE20	Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas	- saber facer
CE21	Coñecer de forma sistemática a nivel introductorio ou de detalle algúns contidos propios da parte especial do Dereito Administrativo, manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais.	- saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado en relación coa materia obxecto de estudo deberá:	CB2
- manexar con soltura o sistema de fontes.	CE20
- alcanzar unha visión de conxunto dos mecanismos e *institucionales xurídicos administrativos.	CE21
- coñecer o control xurisdiccional da actividade administrativa.	
- coñecer os medios persoais da Administración	
- coñecer as formas de actividade administrativa da Administración.	
- coñecer a *garantía patrimonial do cidadán.	

Contidos	
Tema	
O control xudicial da acción administrativa. O contencioso administrativo (I)	1. Formulación xeral do contencioso administrativo. 2. O ámbito da xurisdición. 3. Os órganos da xurisdición. 4. O recurso contencioso-administrativo. 4.1. As partes. 4.2. O obxecto do recurso.
O control xudicial da acción administrativa. O procedemento contencioso-administrativo (II)	1. O procedemento ordinario en primeira ou única instancia. 2. O procedemento abreviado. 3. Os procedementos especiais. 4. Os recursos contra providencias, autos e sentenzas. 5. Execución de sentenzas. 6. Medidas cautelares.

A expropiación forzosa	1. Evolución histórica e concepto actual. 2. Lexislación aplicable. 3. Elementos da expropiación forzosa 3.1. Suxeitos da expropiación. 3.2. A causa ou fin da expropiación 3.3. O obxecto da potestade expropiatoria 4. O procedemento expropiatorio 4.1. A declaración de necesidade de ocupación. 4.2. O acordo de necesidade de ocupación. 4.3. A determinación do justiprecio. 4.4. O pago e toma de posesión 4.5. A expropiación urxente 5. As garantías do expropiado 5.1. Os intereses de demora 5.2. A retasación 5.3. O dereito de reversión
A responsabilidade patrimonial da Administración.	1. Concepto. 2. A responsabilidade por actos legislativos e polo funcionamento da Administración de xustiza 3. Os requisitos da responsabilidade patrimonial da Administración. 3.1. A lesión resarcible 3.2. A imputación do dano 3.3. A relación de causalidade 4. Extensión e cálculo da reparación. 5. A reclamación administrativa de responsabilidade. 6. O principio de unidade xurisdiccional. 7. A responsabilidade das autoridades e do persoal ao servizo das Administracións públicas
As formas da actividade administrativa	1. Criterios de clasificación da actividade administrativa. 2. A actividade administrativa de policía ou de limitación. 2.1. Caracterización xeral e principais manifestacións. 2.2. A técnica autorizatoria. As declaracións responsables e as comunicacións previas. 2.3. A delimitación administrativa de dereitos. 3. A actividade administrativa de fomento. Especial referencia á subvención. 4. A actividade administrativa de servizo público. 5. Outras formas de actividade.
As sancións administrativas	1. A potestade sancionadora da Administración 2. Os principios da potestade sancionadora 2.1. O principio de legalidade 2.2. O principio de tipicidad 2.3. A irretroactividad das normas sancionadoras desfavorables 2.4. A responsabilidade 2.5. O principio de proporcionalidade 2.6. Principio non bis in idem 2.7. A prescrición 3. O procedemento sancionador
Os bens públicos	1. Clasificación dos bens públicos e principios xerais. 2. Natureza xurídica e elementos configuradores do dominio público. 3. Dinámica da demanialidad. 4. Utilización do dominio público. 5. Protección e defensa dos bens de dominio público. 6. Determinados bens de dominio público.
O persoal ao servizo da Administración Pública	1. O sistema español de emprego público. Función pública e réxime laboral. 2. O acceso ao emprego público. 3. A carreira funcionarial. 4. Contido da relación funcionarial. 5. Os dereitos colectivos dos funcionarios.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	32	40	72

Seminarios	15	20	35
Probas de tipo test	2	16	18
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	23	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo
Seminarios	Resolución de supostos prácticos.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Resolución de supostos prácticos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valorarase a asistencia activa do estudante, é dicir, a asistencia e a participación na resolución dos casos e nas diversas cuestións que se expoñan no seminario.	10	CB2 CE20 CE21
Probas de tipo test	Os alumnos realizarán ao longo do cuadrimestre dous probas tipo test. Cada pregunta terá catro respostas posibles das que só unha será correcta.	20	CE21
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Os alumnos realizarán un exame teórico/práctico sobre os contidos da materia abordados nas sesións maxistrais e/ou nas clases prácticas.	70	CB2 CE20 CE21

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As cualificacións obtidas nos seminarios e as probas tipo test manterase na segunda convocatoria do curso académico.

Para aprobar a materia é preciso obter un mínimo dun 5 entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 7, sumándose á puntuación obtida no devandito exame a que correspondese na avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 3,5 sobre 7 no exame final.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua ou aqueles que faltasen a máis dun 15 por cento das sesións presenciais terán dereito a un exame final teórico-práctico sobre o 100%, distinto do anterior, no que se avalíe a adquisición de todas as competencias globais da materia.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exame: Os/ás estudantes realizarán un exame teórico-práctico sobre a totalidade dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: O 100% da cualificación virá determinada polo resultado do exame teórico-práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias as especificadas no calendario aprobado pola Xunta de Facultad.

Bibliografía. Fontes de información

Gamero Casado, E. y Fernández Ramos, S., Manual Básico de Derecho Administrativo, última, Madrid: Tecnos
 García de Enterría, E., T-R. Fernández Rodríguez, Curso de Derecho Administrativo, Vol II, última, Madrid: Civitas
 Martín Rebollo, L. , Leyes administrativas, última, Pamplona: Aranzadi-Thomson Reuters
 Parada Vázquez, R. , Derecho Administrativo, última, Barcelona: Marcial Pons

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito administrativo I/V08G081V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito do traballo e da seguridade social				
Materia	Dereito do traballo e da seguridade social			
Código	V08G081V01504			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Idioma				
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Cabeza Pereiro, Jaime			
Profesorado	Cabeza Pereiro, Jaime Fernández Docampo, María Belén Martínez Yáñez, Nora María			
Correo-e	jcabeza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta asignatura se aborda amplamente as institucións de Dereito do Traballo, con particular atención ao contrato de traballo. Tamén se trata o Dereito Colectivo, con énfase na liberdade sindical nos dereitos de participación, negociación e conflito, ademáis do dereito de folga. E descríbese someramente o réximen español de Seguridade Social.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual			- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			- saber facer
CE9	Coñecer o marco normativo regulador das relacións laborais individuais e colectivas e de Seguridade Social			- saber
CE10	Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito do Traballo e da Seguridade Social e abordar a súa solución mediante o manexo e interpretación de fontes e doutrina xudicial			- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			- saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			- saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	CG1 CG2 CG3 CE9 CE10
Coñecer e interpretar a regulación básica do contrato de traballo.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE9 CE10
Coñecer e interpretar as institucións de Dereito colectivo do Traballo.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE9 CE10
Coñecer e interpretar as institucións de Seguridade Social.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE9 CE10
Manexar acaídamente a lexislación laboral e de Seguridade Social	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE9 CE10 CT1 CT3 CT4 CT5
Aplicar nos conflitos individuais e colectivos as normas legais e pactadas	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE9 CE10 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema

TEMA 1.- CONCEPTO E ÁMBITO APLICATIVO DA DISCIPLINA

Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo “por conta allea” e a dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Exclusiones legais. Traballos familiares e servizos benévolos. Conselleiros de sociedades. Funcionarios públicos e demais persoal estatutario. Prestacións persoais obrigatorias. Transportistas. Relacións laborais de carácter especial. Persoal de alta dirección e asimilados. Servidores do fogar familiar. Penados nas institucións penitenciarias. Deportistas profesionais. Artistas en espectáculos públicos. Representantes de comercio. Similitude e diferencias cos axentes mercantís. Traballadores dismínuídos en centros especiais. Estibadores portuarios. Avogados en despachos profesionais. Médicos residentes. Outras. Referencia a traballos singulares.

(*)TEMA 2. FUENTES DEL DERECHO DEL TRABAJO.

TEMA 2. FONTES DO DEREITO DO TRABALLO.

Lexislación estatal. A Constitución.- Normas con rango de lei.- Regulamentos.- Normativa das Comunidades Autónomas.- O ámbito de aplicación da Lei do Reino de España. O Regulamento Comunitario 593/2009 (Roma I). O art. 1.4 ET. Normas colectivas. O convenio colectivo. Concepto.- O art. 37 da Constitución. Eficacia do convenio.- Tipoloxía de convenios. Remisión. Lexislación supraestatal. Tratados bilaterais e multilaterais.- Convenios e recomendacións da OIT.- Normativa do Consello de Europa. Normativa da Unión Europea. Outras fontes. Usos e costumes profesionais.- A xurisprudencia e a doutrina xudicial.- Os principios xerais do dereito.- Principios laborais: Respeto aos mínimos, norma máis favorable, condición máis beneficiosa, irrenunciabilidade de dereitos, pro operario.- O Dereito común.

PARTE II. A RELACIÓN INDIVIDUAL DE TRABALLO

TEMA 3. O CONTRATO DE TRABALLO.

Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.

TEMA 4. INTERMEDIACIÓN, EMPREGO, FOMENTO DO EMPREGO E RELACIÓN TRIANGULARES DE TRABALLO.

Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización productiva. Concepto e tipoloxía.- Contratas e subcontratas. Responsabilidade laboral, administrativa e de Seguridade Social. Dereitos informativos.- Cesión de traballadores e tráfico de man de obra.- Empresas de traballo temporal. Requisitos. Contrato de posta a disposición. Contrato de traballo. Relación do traballador coa empresa usuaria.- Sucesión da empresa. Concepto. Responsabilidades solidarias. Facultades dos representantes legais.

TEMA 5. MODALIDADES DE CONTRATO DE TRABALLO.

Contratos indefinidos. Fixo discontinuo. Contratos formativos. Os dereitos formativos. Contrato para a formación e a aprendizaxe.- Contrato en prácticas. Contratos temporais estruturais. Obra ou servizo determinado.- Eventual.- Interinidade. Reglas xerais aplicables a todos os contratos temporais De relevo.- En empresas de inserción.- De apoio a emprendedores. - Contratos de fomento do emprego xuvenil. .Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. - Horas complementarias. .Traballo a distancia e teletraballo.

TEMA 6. OBRIGAS DO TRABALLADOR.

Prestación do traballo.-Dilixencia e rendemento normal.-Obediencia e desobediencia lexítima.-A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.

TEMA 7. A RETRIBUCIÓN.

Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de sexo. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pagamento do salario. Mora e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pagamento. O Fondo de Garantía Salarial. Os cretos salariais preferenciais. En caso de concurso. Protección procesal común do salario. Inembargabilidade.

TEMA 8. A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS E OUTROS DEBERES DO EMPRESARIO.

A prevención de riscos laborais. A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigas.- Servizos de Prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades. Outros deberes do empresario Respeto á dignidade do traballador e igualdade de tratamento.- O acoso por razón de sexo e o acoso sexual. O acoso moral.- Non discriminación por razón de sexo. Discriminacións directas e indirectas.- Ocupación efectiva.- Formación e promoción profesionais.

TEMA 9. TEMPO DE TRABAJO

Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e do descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.

TEMA 10. O PODER DE DIRECCIÓN DO EMPRESARIO E AS MODIFICACIÓNS DAS CONDICIÓNS DE TRABAJO.

O poder de dirección do empresario. Concepto. A clasificación profesional. O grupo profesional.- A categoría profesional e a equivalencia.- O encadramento e a polivalencia funcional. Mobilidade funcional. Horizontal e vertical. Límites. Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos. Referencia aos desprazamentos transnacionais. Modificación sustancial das condicións de traballo.

TEMA 11. SUSPENSIÓN DO CONTRATO. Concepto e efectos xerais.

Reserva de posto e suspensión do salario.- Causas de suspensión: Mutuo acordo e causas válidamente consignadas no contrato. Incapacidade temporal e incapacidade permanente. Maternidade, adopción e acollemento. Paternidade. Risco durante o embarazo e lactación materna. Víctima de violencia de xénero. Privación de liberdade e prestacións persoais obrigatorias. Cargo público representativo e excedencia forzosa. Funcións sindicais.- Suspensións colectivas. Forza maior temporal e causas económicas, técnicas, organizativas e de produción. Folga e lockout. Suspensión disciplinaria. Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares. Excedencia voluntaria.

TEMA 12. A EXTINCIÓN DO CONTRATO

Introducción. Concepto. Causas. O recibo de finiquito. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas válidamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinxentes ao empresario.- Por causas atinxentes ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía.

TEMA 13. O DESPEDIMENTO.

O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. Causas xustas (estatutarias e extraestatutarias).- Forma. Carta de despedimento, audiencia a delegados sindicais e expediente contradictorio. Outras.- Calificación e efectos. Procedente, improcedente e nulo.- O caso do despedimento tácito.- Outras sancións. Legalidade e tipicidade. Límites legais. Formalidades. Prescrición das infraccións. O despedimento por causas obxectivas. Concepto e causas.- Requisitos e forma.- Calificación e efectos. O despedimento colectivo. Concepto e causas.- O procedemento de despedimento colectivo. Calificación e efectos

PARTE III. DEREITO COLECTIVO DO TRABALLO

TEMA 14. LIBERDADE SINDICAL E DEREITO DE ASOCIACIÓN EMPRESARIAL
A liberdade sindical. Concepto.- Ámbito subxectivo.- As asociacións empresariais como suxeitos excluídos.- Contido esencial e adicional.- Tutela da liberdade sindical.
Sindicatos e organizacións empresariais. Réxime xurídico.
Representatividade sindical e acción sindical. A maior representatividade e a suficiente representatividade.- A representatividade empresarial.

TEMA 15. PARTICIPACIÓN DOS TRABALLADORES E ACCIÓN SINDICAL NA EMPRESA
Representación estatutaria. Delegados de persoal e comités de empresa.- Comité conxunto e comité intercentros.- Comités de empresa europeos.- Competencias dos representantes. Garantías e prerrogativas.
Procedemento electoral.
Representación sindical. Seccións sindicais e delegados sindicais.
Asamblea de traballadores.
Asembleas de traballadores.

TEMA 16. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA SUXEITOS NEGOCIADORES E ÁMBITOS PERSOAL, FUNCIONAL, TERRITORIAL E TEMPORAL.
A lexitimación para negociar e as unidades de negociación.- A concorrencia de convenios.- Duración e sucesión de convenios.- O proceso de negociación dos convenios. Solicitude de negociación e constitución da comisión negociadora.- Validez. Forma, rexistro e publicación dos convenios.- Control da ilegalidade ou lesividade. Adhesión e extensión. O contido dos convenios e a súa administración. Contido mínimo.- Contido normativo e obrigacional.- Interpretación e aplicación do convenio.
A negociación colectiva extraestatutaria.- Os acordos de empresa.

TEMA 17. O DEREITO FUNDAMENTAL DE FOLGA. CONFLITOS COLECTIVOS E PROCEDIMENTOS DE SOLUCIÓN
Medidas de conflito colectivo. O dereito de folga. Concepto. Fontes reguladoras. Titularidade. convocatoria, comité de folga e publicidade. Limites: folgas ilegais e folgas ilícitas ou abusivas. Procedemento de desenvolvemento. Efectos. Folgas en servizos esenciais.- O peche patronal.
Sistemas de solución de conflitos colectivos. Especial referencia aos procedementos de conciliación, mediación e arbitraje e ao procedemento de conflito colectivo.

PARTE IV.- SEGURIDADE SOCIAL

TEMA 18. O SISTEMA DE SEGURIDADE SOCIAL.
Estrutura do sistema de Seguridade Social. O modelo constitucional de Seguridade Social.- Nivel profesional ou contributivo.- Nivel asistencial ou non contributivo.- Réxime Xeral e Reximes Especiais da Seguridade Social. Xestión da Seguridade Social. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras.
Actos de encadramento. Inscripción, afiliación, altas e baixas.
Financiamento do Sistema de Seguridade Social. En particular, no Réxime Xeral. O deber de cotización. Bases, tipos e cuotas

TEMA 19. A ACCIÓN PROTECTORA NO REXIME XERAL DE SEGURIDADE SOCIAL.
Riscos profesionais e riscos comúns. Accidente de traballo, enfermidade profesional, enfermidade común e accidente non laboral. Referencia ao risco durante o embarazo, á lactancia natural e ao coidado de menores con cancro ou enfermidade grave.
Tipoloxía e extensión da acción protectora. Definición, requisitos de acceso e contía: Asistencia sanitaria. Incapacidade temporal. Maternidade, paternidade, risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave de menor. Incapacidade permanente. Xubilación. Morte e supervivencia. Protección á familia. Desemprego.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	23	24	47
Outros	0	20	20
Sesión maxistral	51	28	79
Probas de tipo test	2	31	33

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	23	24
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación e resolución de casos prácticos ao fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. A tal efecto, o docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentencias, etc., coa finalidade de coñecerlos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Outros	Diálogo nas clases cos alumnos e fomento da súa participación e implicación. Discusión de casos entre profesor e alumnado e entre o alumnado en pequeno grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.

Atención personalizada

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Entrevistas/conversacións/resolución de dúbidas nas sesións presenciais que o docente mantén co seu alumnado para asesoramento e desenvolvemento das distintas actividades na que se estrutura a materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Outros	A participación e intervención en clase, a realización dos supostos prácticos, a preparación, cando así proceda, das leccións teóricas... e, en xeral, calqueira actividade desenvolvida polo alumnado para superar a materia ao marxe das probas obxectivas parciais e finais, serán avaliados polo docente durante todo o cuatrimestre, tendo un valor ponderado sobre a cualificación final do 15%. EN TODO CASO, PARA QUE A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA PARTICIPACIÓN EN CLASE E NAS PROBAS TIPO TEST POIDA SUMARSE Á CUALIFICACIÓN OBTIDA NA PROBA DE RESPONSA LONGA E NA PROBA PRÁCTICA FINAL, DEBERÁ ALCANZARSE UNHA NOTA MEDIA DE 4,0 NESTAS DÚAS ÚLTIMAS PROBAS. DE NON SER ASÍ, A CUALIFICACIÓN OBTIDA NA EVALUACIÓN CONTINUA NON SE TERÁ EN CONTA, PODENDO CONSERVARSE PARA A CONVOCATORIA DE XULLO, NA QUE SE APLICARÁ A MESMA REGLA.	15	CB2 CB3 CB4 CT1 CT3 CT5
Probas de tipo test	Durante o cuatrimestre se realizarán 2 probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 10% da nota final. En ningún caso a superación destes cuestionarios liberará de materia de cara á realización do examen final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia.	30	CE9 CE10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Os contidos prácticos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba/examen práctico consistente na resolución, por escrito, dun suposto/caso práctico no que o alumnado aplicará os coñecementos prácticos adquiridos durante o cuatrimestre. A cualificación obtida nesta suporá o 25 % da nota final.	25	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE9 CE10

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba teórica e escrita, que incluírá entre 4 e 7 preguntas de desenvolvemento -breve ou medio- sobre os distintos epígrafes do programa. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba suporá o 30 % da nota final.	30	CG1 CG2 CG3 CG4 CE9 CE10
--	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

ALONSO OLEA, M. y CASAS BAAMONDE, Mª E., Derecho del Trabajo, última, Civitas

AA.VV. (dir. GARCÍA NINET, I.), Derecho del Trabajo, última, Aranzadi

CRUZ VILLALÓN, J, Compendio de Derecho del Trabajo, última, Tecnos

MARTÍN VALVERDE, A., RODRÍGUEZ-SAÑUDO GUTIÉRREZ, F. Â y GARCÍA MURCIA, J, , Derecho del Trabajo, última, Tecnos

PALOMEQUE LÓPEZ, M.C. y ÁLVAREZ DE LA ROSA, M., Derecho del Trabajo, última, Fundación Ramón Areces

, Compendio de legislación laboral, , cualquier editorial

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito procesual penal				
Materia	Dereito procesual penal			
Código	V08G081V01601			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias				
Código	Tipoloxía			
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
Descrición				
Atención personalizada				
Descrición				
Avaliación				
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Outros comentarios e avaliación de Xullo				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito internacional privado				
Materia	Dereito internacional privado			
Código	V08G081V01602			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
Profesorado	García Vidal, Javier Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
Correo-e	randres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito internacional privado está formado polo Dereito procesual civil internacional e o Dereito aplicable ás relacións xurídico privadas internacionais			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE1	Coñecer a normativa legal de Dereito internacional privado, nacional, comunitaria e convencional, así como os problemas de aplicación das devanditas normas dado o carácter unitario do ordenamento xurídico.	- saber
CE2	Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito internacional privado e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a ser eficacia interpersoal.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Como resultado da aprendizaxe, o alumnado adquire as competencias descritas, particularmente as indicadas como específicas da materia.

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG4
CE1
CE2
CT1
CT2
CT3
CT5

Contidos	
Tema	
TEMA 1. FUNDAMENTOS.	1. O obxecto, o contido e a estrutura do Dereito internacional privado. 2. As fontes do Dereito internacional privado
TEMA 2. NORMAS DE COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL: O REGULAMENTO BRUXELAS I (I).	1. Ámbitos de aplicación. 2. Verificación da competencia, admisibilidade da demanda. 3. Competencias exclusivas. 4. Autonomía da vontade 5. Domicilio do demandado.
TEMA 3. NORMAS DE COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL: O REGULAMENTO BRUXELAS I (II).	1. Normas especiais por razón da materia. 2. Competencias derivadas. 3. Medidas cautelares. 4. Litispendencia e conexidade.
TEMA 4. NORMAS DE COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL: O REGULAMENTO BRUXELAS II.	1. Ámbitos de aplicación. 2. Normas de competencia en materia de divorcio, separación e nulidade. 3. Normas de competencia en materia de responsabilidade parental. 4. Disposicións comúns.
TEMA 5. NORMAS DE COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL (III): OUTROS REGULAMENTOS COMUNITARIOS E O DEREITO INTERNO.	1. Normas de competencia no Regulamento 4/2009 sobre alimentos. 2. Normas de competencia no Regulamento 1346/2000 sobre procedementos de insolvencia. 3. Normas sobre competencia xudicial no Regulamento sobre sucesións. 4. Normas de competencia xudicial na LOPX.
TEMA 6. O DESENVOLVEMENTO DO PROCESO CON ELEMENTO ESTRANXEIRO.	1. A parte estranxeira no proceso. 2. Os actos procesuais afectados por elemento estranxeiro. 3. O Dereito estranxeiro no proceso.
TEMA 7. RECOÑECIMENTO E EXECUCIÓN	1. Réximes de recoñecemento. 2. Sistema do Regulamento Bruxelas I. 3. Sistema interno. 4. Réximes específicos por razón da materia. 5. Réximes específicos por razón do tipo de acto. 6. A execución forzosa internacional.
TEMA 8. PARTE XERAL DO DEREITO APLICABLE.	1. Método localizador versus método substancial. 2. Problemas relativos ao suposto de feito e ao momento de conexión da norma de conflito. 3. Problemas relativos á aplicación da norma de conflito.
TEMA 9. LEI APLICABLE Á PERSOA E ÓS BENS.	1. Lei aplicable ás persoas físicas. 2. Lei aplicable ás persoas xurídicas. 3. Lei aplicable aos bens.
TEMA 10. LEI APLICABLE Ó MATRIMONIO E CRISES MATRIMONIAIS.	1. Lei aplicable á celebración do matrimonio. 2. Lei aplicable ao réxime económico matrimonial. 3. Lei aplicable ás crises matrimoniais: o Regulamento "Roma III".
TEMA 11. LEI APLICABLE Á FILIACIÓN E ÓS ALIMENTOS.	1. Lei aplicable á filiación. 2. Lei aplicable aos alimentos: o Protocolo da Haia de 2007.
TEMA 12. LEI APLICABLE ÁS OBRIGAS CONTRACTUAIS: O REGULAMENTO "ROMA I".	1. Ámbito de aplicación do Regulamento. 2. Determinación da lei reitora ás obrigas contractuais. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei reitora.
TEMA 13. LEI APLICABLE ÁS OBRIGAS NON CONTRACTUAIS: O REGULAMENTO "ROMA II".	1. Ámbito de aplicación do Regulamento. 2. Determinación da lei reitora ás obrigas non contractuais. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei reitora.

TEMA 14. LEI APLICABLE Á SUCESIÓN
HEREDITARIA NO REGULAMENTO SOBRE
SUCESIÓN

1. Regra xeral e autonomía da vontade
2. Ámbito da lei aplicable.
3. Os pactos sucesorios.
4. Lei aplicable á forma.
5. Outras normas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	23.5	23.5	47
Sesión maxistral	47.1	47.1	94.2
Probas de resposta curta	3.8	38	41.8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	38	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Sesión maxistral	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno recibe atención personalizada en horario de titorías respecto dos problemas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valórase a asistencia ás clases maxistrais, segundo descríbese no punto 1 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado adquire as competencias específicas da materia.	5	CE1 CE2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase a asistencia ás clases prácticas, segundo descríbese no punto 1 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado adquire as competencias específicas da materia.	5	CE1 CE2
Probas de resposta curta	Exames parciais descritos no punto 3 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado adquire as competencias da materia.	50	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE1 CE2 CT1 CT2 CT3 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Controis teóricos e prácticos descritos no punto 2 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado adquire as competencias da materia.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE1 CE2 CT1 CT2 CT3 CT5
--	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. Valórase a asistencia a clases teóricas e prácticas, ata un 10% da cualificación final. Para obter tal valoración é necesario acudir como mínimo ao 85% das mesmas.
- 2.- Realizarase un máximo de dous controis teóricos e outros dous prácticos ao longo do curso que, conxuntamente, suporán o 40% da cualificación final.
- 3.- Haberá así mesmo dous exames parciais que suporán o 50% da cualificación total, sempre que se alcance un mínimo de 2 puntos sobre 5 en cada un deles.
- 4.- O alumnado que non desexa, ou non poida seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderá presentarse a un exame final único teórico-práctico que suporá o 100% da cualificación (50% parte teórica, 50% parte práctica). Este sistema aplicárase tamén na convocatoria extraordinaria de fin de carreira.
- 5.- O alumnado poderá conservar a cualificación alcanzada na avaliación continua para o seguinte curso académico.

EXAMES: Os exames realizaranse no calendario aprobado ao efecto pola xunta de centro e segundo figure no cronograma da materia

Bibliografía. Fontes de información

- A. L. Calvo Caravaca e outros, *Dereito internacional privado* (2 tomos), Granada, Comares, última edición.

Lexislacións básicas:

Outras publicacións:

-

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito mercantil I/V08G081V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito financeiro e tributario I				
Materia	Dereito financeiro e tributario I			
Código	V08G081V01603			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma				
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
Profesorado	Aneiros Pereira, Jaime Muleiro Parada, Luís Miguel Rodríguez Losada, Soraya Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
Correo-e	cruz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O “Dereito Financeiro e Tributario *I” é unha materia que ten por finalidade o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos, así como das relacións xurídicas que xorden entre a Administración e os particulares. A materia obxecto de estudo estrutúrase en tres grandes apartados. Dun lado, o primeiro apartado serve de introdución ao estudo do Dereito Financeiro, destacando a análise das fontes desta rama xurídica e do poder financeiro no tres niveles de Facenda (Estado, Comunidades Autónomas e Corporacións Locais). Un segundo apartado dedica especial atención ao dereito orzamentario, é dicir, ao estudo xurídico do ciclo do gasto público. Por último, o terceiro apartado correspóndese coa denominada “Parte xeral” do Dereito Tributario, a cal –á súa vez- se enfronta por separado ao estudo do tributo e a obriga tributaria, á interpretación e aplicación dos tributos, ao dereito sancionador tributario e, finalmente, á revisión dos actos administrativos tributarios, contidos todos eles cuxo coñecemento resulta imprescindible antes de abordar a “Parte especial” do Dereito Tributario (“Dereito Financeiro e Tributario *II”), que completa a formación do alumnado no que incumbe ás materias obrigatorias de Dereito Financeiro.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE26	Coñecer os principais impostos do sistema tributario estatal, autonómico e local	- saber
CE27	Ser capaz de identificar os elementos esenciais dos devanditos impostos (feito imponible, suxeitos pasivos, etc), así como saber aplicar as súas regras de cuantificación e de determinación da débeda tributaria	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber

CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	CG1
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	CG2
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	CG3
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	CG4
Coñecer os principais impostos do sistema tributario estatal, autonómico e local.	CE26
Ser capaz de identificar os elementos esenciais dos devanditos impostos (feito imponible, suxeitos pasivos, *etc), así como saber aplicar as súas regras de cuantificación e de determinación da débeda tributaria.	CE27
Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	CT2
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal	CT3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.	CT4
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	CT1
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	CT5

Contidos

Tema	
PRIMEIRA PARTE: INTRODUCCIÓN Ao ESTUDO DO DEREITO FINANCEIRO.	1.- O Dereito Financeiro. Concepto. 2.- As fontes do ordenamento financeiro. 3.- Os principios constitucionais de xustiza no ordenamento financeiro. 4.- O poder financeiro en España. 5.- A aplicación e interpretación das normas financeiras. 6.- O obxecto da actividade financeira. Aspectos xurídicos. 7.- A Débeda Pública.

SEGUNDA PARTE: DEREITO ORZAMENTARIO

- 8.- O Dereito Orzamentario. Concepto. Os principios orzamentarios.
- 9.- Contido e efectos xurídicos do Orzamento.
- 10.- Fases do ciclo orzamentario. Elaboración, aprobación e execución do Orzamento.
- 11.- Os orzamentos das Comunidades Autónomas, Entidades Locais, Entes Institucionais e Seguridade Social.
- 12.- O Orzamento da Facenda da Unión Europea.
- 13.- O control do Orzamento.

TERCEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO. PARTE XERAL.

- 14.- Os principios constitucionais en materia tributaria.
- 15.- A obrigación tributaria. O tributo.
- 16.- Clases de tributos.
- 17.- O feito imponible.
- 18.- As obrigacións subsidiarias e accesorias.
- 19.- Suxeitos da obrigación tributaria.
- 20.- A capacidade no ámbito tributario.
- 21.- A cuantificación da obrigación tributaria.
- 22.- Réximes de determinación de bases impositibles. Cota e débeda tributaria.
- 23.-Extinción da obrigación tributaria.
- 24.- A aplicación dos tributos. Asistencia e información aos contribuíntes.
- 25.- A proba. A obrigación de proporcionar información.
- 26.- O procedemento de xestión.
- 27.- A Inspección dos tributos.
- 28.- A recadación. O período executivo.
- 29.-Infraccións e sancións tributarias. O procedemento sancionador.
- 30.- A revisión de actos administrativos tributarios

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	23.5	55.5	79
Sesión maxistral	51	80	131
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Probas de tipo test	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Seminarios	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa *colaborativa na aula, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os/*as alumnos/*as que se sometan a avaliación continua. Ademais, valorarase especialmente a participación activa do/a alumno/a, tanto nas clases maxistras como nos devanditos "Seminarios". Ditas actividades suporán o 10% da cualificación final.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE26 CE27 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE26 CE27 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	20	CB1 CB2 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE26 CE27

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Bibliografía. Fontes de información

FERREIRO LAPATZA, J.J., Instituciones de Derecho Financiero y Tributario, Primera y Segunda Parte, Ulitma Edicion, Marcial Pons

Bibliografía complementaria.- Â - PÉREZ ROYO, F.: Derecho financiero y tributario. Parte General, Civitas, Madrid, última edición.Â - MARTÍN QUERALT, J.; LOZANO SERRANO, C.; TEJERIZO LÓPEZ, J.M.; y CASADO OLLERO, G.: Curso de Derecho financiero y Â tributario,Â Tecnos, Madrid, última edición.- PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora): Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario, Segunda edición,Â TórculoÂ Edicións, Santiago de Compostela, 2001.Â - BAYONA DEPEROGORDO, J. J. y SOLER ROCH, Mª. T.: Materiales de Derecho Financiero, Librería Compás, Alicante, última edición.-CALVO ORTEGA, R.: Curso de Derecho Financiero. I Derecho tributario. Parte General, Civitas, Madrid, última

edición.Â -CALVO ORTEGA, R. (Dir.): Comentarios a la Ley General Tributaria, 2ª edición, Civitas-Thomson Reuters, Navarra, 2009.Â -ESEVERRI MARTÍNEZ, E. y LÓPEZ MARTÍNEZ, J.: Temas prácticos de Derecho financiero. Parte general, 6ª edición, ed.Comares,Â Granada,Â 2000.Â - PITA GRANDAL, A. M.: La prueba en el procedimiento de gestión tributaria, Marcial Pons,Madrid-Barcelona, 1998.Â - FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I.: La comprobación de hechos por la Inspección de los tributos, MarcialPons, Madrid-Barcelona,Â 1998.Â - RUIZ HIDALGO, C.: La responsabilidad tributaria en el alzamiento de bienes, Marcial Pons,Madrid-Barcelona, 2009.Â - ANEIRO PEREIRA, J.: Las sanciones tributarias, Marcial Pons, Madrid-Barcelona, 2005.Â -MULEIRO PARADA, L. M.: La determinación objetiva: IRPF e IVA, Marcial Pons, Madrid-Barcelona, 2009.Â - SIOTA ÁLVAREZ,M.: Analogía e interpretación en el Derecho tributario, Marcial Pons, Madrid-Barcelona, 2010.Â Â Para la realización de losSeminarios se proporcionará bibliografía específica.Legislación.-- Se utilizará un compendio de textos legales de la parte general del Derecho Financiero yTributario, que podrá ser deÂ cualquiera de las editoriales jurídicas conocidas (Thomson-Aranzadi, Tecnos, LaLey, Civitas, Lex Nova, Comares,Â McGraw-Hill, etc.), siempre que sean ediciones actualizadas a septiembre de2015.

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Derecho: Teoría del derecho/V08G081V01102

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos de administración de empresas				
Materia	Fundamentos de administración de empresas			
Código	V08G081V01605			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	González Loureiro, Miguel			
Profesorado	Gil Pereiras, María del Carmen González Loureiro, Miguel Pérez Pereira, Santos			
Correo-e	mloureiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está deseñada para que os alumnos do Grao de Derecho obtengan competencias esenciais sobre a administración y organización de una empresa, contemplando las diferentes partes que una empresa contiene. Se hará énfasis tanto en los conocimientos como en las habilidades requeridas por un futuro directivo. El proceso de enseñanza-aprendizaje ofrecerá al estudiante un conjunto de herramientas útiles para su aplicación inmediata en su futuro profesional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber
CE13	Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE14	Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Nova	CG1 CG2 CG3 CG4 CE13 CE14
Nova	CB2 CB3 CB4 CB5 CE13 CE14 CT1 CT3

Contidos

Tema	
T1) FUNDAMENTOS E ENFOQUES SOBRE EMPRESA, EMPRESARIO E ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS	Conceptos de empresa e empresario Principais escolas de pensamento sobre a Administración de Empresas A empresa como sistema: partes e funcións
T2) A DIRECCIÓN DE EMPRESAS (I): A CONTORNA DA EMPRESA	Concepto de contorna Tipos de contorna A Contorna Xeral. A ferramenta PESTEL O modelo das 5 forzas de Porter
T3) A DIRECCIÓN DE EMPRESAS (II): ASPECTOS INTERNOS DA EMPRESA	Proceso de dirección estratéxica Estrutura de Plans (plan estratéxico, plan funcional, plan operativo) Ferramentas para a análise: matrices, perfil estratéxico, cadea de valor A ferramenta DAFO
T4) RECURSOS HUMANOS, ESTRUCTURA E CULTURA ORGANIZATIVAS	Concepto, fundamentos e proceso de dirección e xestión de RRHH Teorías de desenvolvemento organizativo Liderado, cultura e poder nas organizacións Parámetros de deseño organizativo: formalización, especialización e coordinación. Organigrama
T5) A FUNCIÓN DE MERCADOTECNIA E COMERCIALIZACIÓN	Conceptos sobre a función de mercadotecnia e enfoques Investigación de mercados Comportamento de compra no mercado industrial e no mercado de consumidores Segmentación de mercados e posicionamento do produto Decisións de mercadotecnia (4Ps): produto, prezos, comunicación e distribución
T6) A FUNCIÓN DE INVESTIMENTO E FINANZAS	Conceptos de investimento e finanzas Os ciclos de capital e de explotación Criterios para a análise de proxectos de investimento: o VAN e a TIR Ferramentas de análise económica-financeiro
T7) A FUNCIÓN DE PRODUCCIÓN E LOXÍSTICA DA CADEA DE SUBMINISTRACIÓN	Decisións na función de produción Enfoques de produción: JIT e xestión Lean Ferramentas de planificación da produción
T8) ESTRATEXIA DA EMPRESA	Obxectivos estratéxicos: a misión, a visión e o fin Teoría da vantaxe competitiva Estratexia de nivel corporativo Estratexia de nivel competitivo: estratexias xenéricas competitivas e reloxo estratéxico Direccións de desenvolvemento: a matriz de crecemento de Ansoff, modos de crecemento externo vs. interno. Estratexias e modos de internacionalización Estratexias de innovación A Dirección por Obxectivos (DPO) e control de xestión

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	57	91
Estudo de casos/análises de situacións	15	42	57
Probos de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula con exemplos aplicados á realidade empresarial de Galicia
Estudo de casos/análises de situacións	Casos textuais nos que os alumnos deben aplicar os coñecementos teóricos explicados nas sesións maxistras e tamén deberán adquirir habilidades interpersoais e comunicativas na exposición e defensa da solución do traballo en grupo

Atención personalizada	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	O docente realizará un seguimento de cada grupo e individuo dando un retorno que permita mellorar o desempeño. Adicionalmente, presentarase a solución máis adecuada a cada cuestión

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliación do traballo na aula durante os seminarios prácticos e as clases teóricas	30	CB2
			CB3
			CB4
			CB5
			CG1
			CG2
			CG3
			CG4
			CE13
			CE14
Probas de tipo test	Proba de avaliación escrita con preguntas tipo test	70	CT1
			CT3
			CE13
			CE14

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación: haberá dous sistemas, **avaliación continua (EC)** e **non continua (ENC)**.

EC: Para poder optar por EC é necesario acudir a un mínimo de 9 das 12 sesións prácticas programadas. En caso de non asistir a algunha, é necesario realizar e entregar as prácticas ás que non se asistiu, mediante a utilidade de entrega de exercicios en FAITIC. O prazo límite para a dita entrega será o domingo ao final da semana en curso na que a práctica se imparta no seu grupo. As prácticas atrasadas serán penalizadas na avaliación. A parte práctica ponderará o 30%. A parte teórica será avaliada mediante un exame tipo test que ponderará un 70% na nota final. É condición imprescindible superar cada parte por separado (isto é, obter un mínimo de 5 sobre 10) para poder realizar a nota media ponderada final. No caso de que non se supere a parte teórica ou práctica, a nota no expediente figurará como a nota mínima destas dúas: un 4,5 ou a nota ponderada de ambas as partes. Se a avaliación da parte práctica non é positiva, requirirase ao alumno a realizar unha pequena proba escrita de carácter práctico na data oficial do exame. En seguintes convocatorias do mesmo curso, gardarase a parte aprobada coa nota correspondente. Os alumnos de cursos pasados deberán consultar cos docentes do curso vixente calquera outra circunstancia.

ENC: Aqueles alumnos que non reúnan as condicións para a EC, terán dereito a ser avaliados sobre o 100% da nota final. Neste caso, o día da convocatoria oficial realizarán un exame tipo test que ponderará o 70% da nota final e un exame da parte práctica que ponderará o 30%. O exame da parte práctica consistirá en varios exercicios similares aos realizados nas sesións prácticas programadas. Será condición imprescindible superar cada parte por separado (isto é, obter un mínimo de 5 sobre 10) para poder realizar a nota media ponderada final. No caso de que non se supere unha das partes, a nota no expediente figurará como a nota mínima destas dúas: un 4,5 ou a nota ponderada de ambas as partes. En seguintes convocatorias do mesmo curso deberán volver presentarse ao exame de ambas as partes, independentemente de convocatorias anteriores, rexendo a regra anterior sobre a necesidade de superar ambas as partes por separado e a regra da nota final. Os alumnos de cursos pasados deberán consultar cos docentes do curso vixente calquera outra circunstancia.

Bibliografía. Fontes de información

Os docentes deixarán o material en formato PDF na plataforma FAITIC. Seguiranse varios manuais, os cales profundan nos conceptos que se tratarán na aula. Se *segregan en manuais xerais sobre dirección e xestión de empresas, e manuais máis específicos sobre algunha función empresarial. Recoméndase consultalos previamente ás sesións maxistras para poder resolver na aula as cuestións que a súa lectura poida expor.

Xerais (orde alfabética):

Bo Campos, E., (2005): Curso básico de Economía da Empresa, Piramide.

Cabanelas Omil, J., (1997): Dirección de empresas: bases nunha contorna aberta e dinámica , Pirámide, Madrid.

Navas López, J.E.; Guerras Martin, L.A. (2012): Fundamentos de dirección estratéxica da empresa, Ed. Thompson-Cívitas.

Díez de Castro, E.; Galán, J. L. e Martín Armario, E. (1996): Introducción á Economía da Empresa I, Piramide.

Tamames, R. (2006): Diccionario de economía e finanzas , Alianza, 13ª Ed. Madrid.

Específicos sobre funcións básicas da empresa (orde alfabética):

Castro Hermida, M.A.; Barba Ibáñez, E.; Dá Cunha Bernárdez, D.; Unzueta Ibarra, I.; Iglesias Sánchez, J.L. & Rodríguez Méndez, M. (2005): *O Tres Camiños Para Conseguir A Excelencia En Operacións : Seis Sigma, Lean Manufacturing e TOC*. Tórculo. Santiago de Compostela.

Cibrán Ferraz, P. (2005): Xestión financeira: teoría e casos prácticos , 1ª Ed., Tórculo, Santiago

Frederik, E. e Webster Jr. (1994): Estratexia de mercadotecnia industrial , Díaz de Santos, Madrid

Kottler, P. e Keller, K. L. (2006): Dirección de mercadotecnia , Pearson/Prentice-Hall, 12ª Ed., Madrid

Luthans, F. (2008): Comportamento organizacional, McGraw-Hill, 11ª ed.

Suárez Suárez, A. S. (2005): Decisións óptimas de investimento e financiamento na empresa . 21ª Ed. Pirámide, Madrid

Leal, A., Alfaro de Prado, A., Rodríguez L. e ROMÁN, M. , (1999) O Factor Humano nas Relacións Laborais, Pirámide

Womack, J P Jones, D.T. (2007): *Soluciones Lean : Como Poden As Empresas e Os Consumidores Crear Valor e Riqueza Conxuntamente*. Xestión 2000. Barcelona.

Lecturas sobre o sistema empresarial de Galicia:

González Gurriarán, J.; Figueroa Dorrego, P.; González Loureiro, M e outros (2002): Visión Estratéxica do Sistema Empresarial de Vigo, 2001. (2 vol.+CD) “*Vol. I: Análise estratéxica, diagnóstico e algunhas propostas” ; “*Vol. II: Aspectos complementarios da análise estratéxica. Cadeas empresariais relevantes”. Caixanova, Vigo.

González Gurriarán, J.; Figueroa Dorrego, P.; González Loureiro, M e outros (2006): Visión Estratéxica do Sistema Empresarial da área Metropolitana de Vigo. Evolución 2000-2005 e Expectativas. Fundación Caixanova, Vigo.

González Gurriarán, J.; Figueroa *Dorrego, P.; González Loureiro, M e outros (2007): Visión Estratéxica do Sistema Empresarial da área Metropolitana da Coruña-2006, Instituto de Desenvolvemento Caixanova, Vigo.

González Gurriarán, J.; Cabanelas *Omil, J. e outros (2000): “ A Internacionalización da Pequena e Mediana Empresa Galega: Análise, Diagnóstico e Posibles Estratexias”; Consorcio da Zona Franca de Vigo

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ao alumnado que lea o material previamente ás sesións para axilizar e orientar máis eficientemente o proceso de ensino-aprendizaxe durante as sesións tanto teóricas como prácticas.

Tanto o material para o seguimento das sesións teóricas como os enunciados para as sesións prácticas estarán dispoñibles na plataforma FAITIC.

Os alumnos deberán manter actualizados os seus datos de contacto na devandita plataforma, posto que os docentes usarana para comunicacións puntuais. Ademais, é necesario subir alí unha foto tipo carné para evitar a entrega de fichas en formato papel.

O horario de tutorías tamén estará dispoñible e actualizado na plataforma FAITIC.

-----*X-----

A data de elaboración desta guía (11/06/2015) o profesorado desta materia estará formado polos seguintes profesores:

Miguel González Loureiro (coordinador)

Santos Pérez Pereira

María del Carmen Gil Pereiras

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	V08G081V01606			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Ferrero Martínez, María Dolores			
Profesorado	Ferrero Martínez, María Dolores Freire Serén, María Jesús			
Correo-e	ferrero@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	O desenvolvemento da materia pretende introducir ao alumno nos contidos básicos da Teoría *Macroeconómica. Para iso, é importante empezar entendendo todo o referente ás variables ou indicadores claves da economía: produto interior bruto, *índice de prezos ao consumo e taxa de paro. A partir de aí centrámonos na análise *macroeconómico desde dous enfoques básicos: o longo prazo, onde analizaremos que é e como se explica o crecemento económico; e o curto prazo, onde trataremos de entender por que a economía en certos momentos abandona a súa senda de crecemento xerando situacións como a recente recesión económica.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CE15	Coñecer os principais problemas macroeconómicos, así como as distintas políticas e os seus efectos sobre o sistema económico, con especial atención ao estudo da política fiscal	- saber - saber facer
CE16	Ser capaz de manexar e analizar información económica, a partir da cal desenvolver unha capacidade de diagnóstico e de deseño e implementación de políticas económicas	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os principais problemas macroeconómicos, así como as distintas políticas e os seus efectos sobre o sistema económico, con especial atención ao estudo da política fiscal.	CE15 CE16
Manexar e analizar información económica, a partir da cal desenvolver unha capacidade de interpretar e entender as políticas económicas.	

Contidos	
Tema	
TEMA 1: INTRODUCCIÓN, PANORAMA XERAL DA MACROECONOMÍA	1.A QUE ESTUDA A MACROECONOMÍA 1.B UNHA VISIÓN GLOBAL DOS DATOS E Os PROBLEMAS MACROECONÓMICOS
PARTE I: INDICADORES MACROECONÓMICOS	
TEMA 2: A MEDICIÓN DA ACTIVIDADE ECONÓMICA	2.Ao PRODUTO INTERIOR BRUTO 2.B O PIB REAL 2.C A CONTABILIDADE NACIONAL

TEMA 3: A INFLACIÓN E O DESEMPREGO	3.A INDICES DE PREZOS E O NIVEL AGREGADO DE PREZOS. INFLACIÓN E DEFLACIÓN
	3.B A TAXA DE DESEMPREGO
	3.C A TAXA NATURAL DE DESEMPREGO
	3.D A CURVA DE PHILIPS
	3.E A LEI DE OKUN
PARTE II: O LONGO PRAZO	(*)
TEMA 4: O CRECEMENTO ECONÓMICO A longo prazo	4.A COMPARACIÓN DE ECONOMÍAS NO TEMPO
	4.B As FONTES DO CRECEMENTO ECONÓMICO A longo prazo
	4.C A FUNCIÓN DE PRODUCCIÓN E A CONTABILIDADE DO CRECEMENTO
	4.D A RELACIÓN ENTRE O AFORRO E O INVESTIMENTO
PARTE III: O CURTO PRAZO	
TEMA 5: FLUCTUACIONES ECONÓMICAS A curto prazo	5.Á RENDA E O GASTO
	5.B A DEMANDA AGREGADA
	5.C A OFERTA AGREGADA
	5.D MODELO OFERTA AGREGADA-DEMANDA AGREGADA
	5.E SHOKS DE DEMANDA E SHOCKS DE OFERTA
TEMA 6: POLÍTICAS DE ESTABILIZACIÓN: POLÍTICA FISCAL	6.Á POLÍTICA FISCAL
	6.B O MULTIPLICADOR DA POLÍTICA FISCAL
	6.C DÉFICIT *VERSUS DÉBEDA PÚBLICA
TEMA 7: POLÍTICAS DE ESTABILIZACIÓN: A POLÍTICA MONETARIA	7.Ao DIÑEIRO
	7.B A OFERTA DE DIÑEIRO
	7.C A DEMANDA DE DIÑEIRO
	7.D O DIÑEIRO E Os TIPOS DE INTERESE
	7.E POLÍTICA MONETARIA
TEMA 8: A MACROECONOMÍA DA ECONOMÍA ABERTA	8.Ao TIPO DE CAMBIO NOMINAL E REAL
	8.B DIFERENCIAL DE INTERESES E EXPECTATIVAS NO TIPO DE CAMBIO
	8.C A POLÍTICA MONETARIA NUNHA ECONOMÍA ABERTA

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	60	90
Seminarios	16.25	0	16.25
Prácticas en aulas de informática	3.75	11.25	15
Probas de autoavaliación	0	2.5	2.5
Informes/memorias de prácticas	0	3.75	3.75
Traballos e proxectos	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	2.5	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Sesión maxistral	As clases teóricas impartiranse durante as 15 semanas do cuadrimestre. Nelas expóranse de forma reducida os principais contidos da materia con apoio de diferente material didáctico (power point, libros de texto, artigos e noticias de actualidade relacionadas). Deterémonos con máis detalle nos puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario traballar previamente a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
Seminarios	Nestas clases aplicaremos os contidos das sesións maxistrais mediante exercicios e traballando con artigos (académicos ou xornalísticos) de casos reais. O material de traballo entregárase con antelación e é moi recomendable tratar de facelo de forma autónoma previamente.
Prácticas en aulas de informática	Nestas sesións realizaremos de forma moi básica nosa propia análise *macroeconómico para os países da zona euro con datos reais que obteremos de EUROSTAT. Estas clases serven de base para a elaboración dun traballo persoal que será tido en conta na avaliación final do alumno

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Tanto nas sesións teóricas e prácticas, como durante o proceso de realización de traballos , o alumno pode contar co apoio directo da profesora para resolver todo tipo de dúbidas e problemas que poidan xurdir desde o punto de vista académico. Ademais, cada semana os alumnos disporán dun horario de tutorías para recibir unha atención personalizada que lle permita seguir mellor a materia.
Seminarios	Tanto nas sesións teóricas e prácticas, como durante o proceso de realización de traballos , o alumno pode contar co apoio directo da profesora para resolver todo tipo de dúbidas e problemas que poidan xurdir desde o punto de vista académico. Ademais, cada semana os alumnos disporán dun horario de tutorías para recibir unha atención personalizada que lle permita seguir mellor a materia.
Prácticas en aulas de informática	Tanto nas sesións teóricas e prácticas, como durante o proceso de realización de traballos , o alumno pode contar co apoio directo da profesora para resolver todo tipo de dúbidas e problemas que poidan xurdir desde o punto de vista académico. Ademais, cada semana os alumnos disporán dun horario de tutorías para recibir unha atención personalizada que lle permita seguir mellor a materia.
Informes/memorias de prácticas	Tanto nas sesións teóricas e prácticas, como durante o proceso de realización de traballos , o alumno pode contar co apoio directo da profesora para resolver todo tipo de dúbidas e problemas que poidan xurdir desde o punto de vista académico. Ademais, cada semana os alumnos disporán dun horario de tutorías para recibir unha atención personalizada que lle permita seguir mellor a materia.
Traballos e proxectos	Tanto nas sesións teóricas e prácticas, como durante o proceso de realización de traballos , o alumno pode contar co apoio directo da profesora para resolver todo tipo de dúbidas e problemas que poidan xurdir desde o punto de vista académico. Ademais, cada semana os alumnos disporán dun horario de tutorías para recibir unha atención personalizada que lle permita seguir mellor a materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Informes/memorias de prácticas	Os alumnos deberán realizar un informe da análise realizada con datos reais na aula informática	15	CE15 CE16
Traballos e proxectos	Ao longo do cuadrimestre realizarase un traballo/proxecto de forma individual sobre un tema relacionado cos contidos. O tema concreto será elixido polo alumno de entre unha lista de propostas.	25	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización na data establecida no calendario oficial do centro, dun exame no que se avaliarán os contidos globais da materia	60	CE15 CE16

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A nota final da materia constará de dous bloques.

Por unha banda, o exame final que valerá ata un 60% da nota (6 puntos) e, por outra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos). Exame final (sobre 6 puntos): realizarase na data oficial establecida no calendario de exames. Avaliación continua (ata 4 puntos):

a avaliación continua realizarase mediante a entrega dun informe da análise de datos *macroeconómicos europeos realizado na aula informática (valerá o 15% da nota final), e execución ao longo do cuadrimestre dun traballo/proxecto de forma

individual sobre un tema relacionado cos contidos da materia, e que previamente elixiría o alumno de entre unha serie de propostas (valerá o 25% da nota final) PARA PODER APROBAR A MATERIA É NECESARIO NON OBTENIR UNHA NOTA DE 0 EN NINGÚN DOS ELEMENTOS DE AVALIACIÓN E ALCANZAR UN MÍNIMO DE 3 PUNTOS SOBRE SEIS NO EXAME FINAL Na convocatoria de xullo mantense a nota da avaliación continua. Por tanto, o exame valerá un máximo de 6 puntos.

NOTA IMPORTANTE

Os alumnos que por motivos relevantes e debidamente xustificados non poidan acollerse á modalidade presencial e, por tanto, non poidan realizar a avaliación continua, deberán realizar igualmente un traballo individual polo 25% da nota, e poderán realizar na data oficial establecida no calendario un exame polo 75% da nota. No devandito exame avaliaranse as competencias globais da materia.

Bibliografía. Fontes de información

MANKIW, N. GREGORY, PRINCIPIOS DE ECONOMÍA, 2012, PARANINFO

KRUGMAN, P y WELLS, R. , FUNDAMENTOS DE ECONOMÍA, 2013, EDITORIAL REVERTE

MANKIW, N. GREGORY, MACROECONOMÍA, 2014, ANTONI BOSH

KRUGMAN, P y WELLS, R. , MACROECONOMÍA, 2014, EDITORIAL REVERTÉ

BAJO RUBIO, O. y DÍAZ, C., TEORÍA Y POLÍTICA MACROECONOMICA, 2011, ANTONI BOSH

DORNBUSCH, R. y FISHER, S., MACROECONOMÍA, 2015, MC GRAW-HILL

Durante o cuadrimestre e para algúns dos temas, íranse colgando na plataforma FAITIC algúns power point para o seguimento da clase. Este material non é en ningún caso suficiente para preparar a materia, é simplemente un guión do que se tratará nas clases e que permita ao alumno orientarse para manexar a bibliografía recomendada. Os power point non son "apuntes".

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía/V08G081V01201